

1919

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Привредна кретања у АП Војводини

јануар - октобар 2023. године

Нови Сад, децембар 2023. године

САДРЖАЈ:

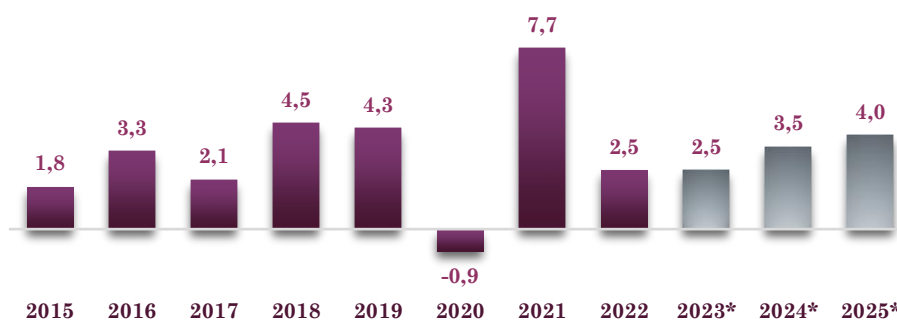
I. ОПШТИ ПРЕГЛЕД ПРИВРЕДНЕ АКТИВНОСТИ	1
II. КРЕТАЊЕ ЦЕНА И ИНФЛАЦИЈЕ.....	8
III. ПОЉОПРИВРЕДА	8
IV. ИНДУСТРИЈА	15
V. ГРАЂЕВИНАРСТВО	18
VI. ПРОМЕТ РОБЕ У ТРГОВИНИ НА МАЛО	22
VII. ТУРИЗАМ И УГОСТИТЕЉСТВО	23
VIII. СПОЉНОТРГОВИНСКА РОБНА РАЗМЕНА	26
VIII.1. Спољнотрговинска робна размена Републике Србије	26
VIII.2. Спољнотрговинска робна размена АП Војводине	30
Спољнотрговинска робна размена, по Класификацији делатности (КД 2010)	31
Спољнотрговинска робна размена по земљама	36
VIII.3. Аграрна спољнотрговинска робна размена.....	38
IX. ЗАПОСЛЕНОСТ	41
X. НЕЗАПОСЛЕНОСТ	44
XI. ЗАРАДЕ	47
ИЗВОРИ ПОДАТАКА	50

I. ОПШТИ ПРЕГЛЕД ПРИВРЕДНЕ АКТИВНОСТИ

Упркос изложености шоковима из међународног окружења и кризи која траје већ више од три године, **Србија је успела да сачува стабилност своје економије, као и поверење потрошача и инвеститора**, о чему сведочи кумулативни реални раст бруто домаћег производа (БДП), рекордни приливи страних директних инвестиција (СДИ), наставак раста запослености и зарада, као и највиши ниво девизних резерви. **Привредни раст Србије је у три кризне године 2020-2022**, кумулативно посматрано, износио **9,3%** и задржао је позицију једног од највиших у Европи.

БДП Републике Србије, годишње стопе реалног раста (%)

*пројекција НБС

Од почетка 2023. године **Србија бележи привредни раст**, који је у првом кварталу износио 0,9% м.г., у другом кварталу 1,6% м.г., да би **у трећем кварталу** ове године динамика привредног раста додатно убрзала остваривши раст БДП-а од **3,6% м.г.**

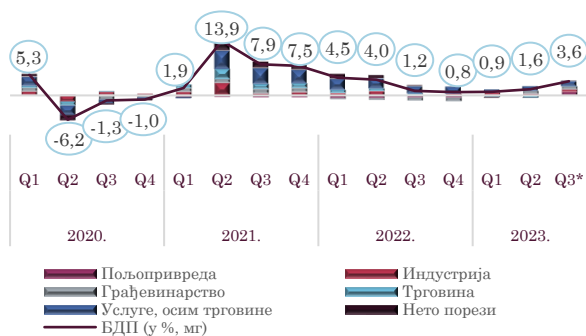
Привредном расту Србије у трећем кварталу ове године највише је допринео **услужни сектор, осим трговине**. Значајан допринос је потекао и од **пољопривреде**, услед доброг рода житарица и индустријског биља (подаци о приносима најважнијих култура указују да је овогодишња пољопривредна сезона била изнадпросечна), затим од **грађевинарства**, услед убрзања реализације инфраструктурних пројеката, као и **индустрије**, услед наставка веће производње у електро-енергетском сектору, али и повратка прерађивачке индустрије на позитивну путању раста.

Посматрано с расходне стране, раст БДП-а Србије је у трећем кварталу ове године био вођен **растом инвестиција, и то приватних**. Успоравање инфлације одразило се на раст реалног дохотка становништва, тако да је у трећем кварталу, након негативних стопа у првој половини године, забележен и **раст личне потрошње**. Позитиван допринос БДП-у је дала и **државна потрошња**. Сезонски ефекти и добар принос кукуруза и индустријског биља одредили су **позитиван допринос залиха** расту БДП-а у трећем кварталу ове године.

НБС процењује да ће **стопа раста БДП-а у Србији у овој години износити око 2,5%**, што је изнад претходних очекивања, при чему је неизвесност пројекција далеко већа од уобичајене због природе и обима шокова на глобалном нивоу. Са смањењем глобалних инфлаторних притисака, опоравком зоне евра, а тиме и екстерне тражње, као и услед очекиваног убрзања реализације планираних инвестиционих пројеката у области саобраћајне, енергетске и комуналне инфраструктуре, **у 2024. години се очекује убрзање раста БДП-а Србије на ниво 3,0-4,0%**, а затим повратак на претпандемијску путању раста од око 4,0% годишње.

Доприноси кварталној стопи раста БДП-а (%), производна страна (п.п.)

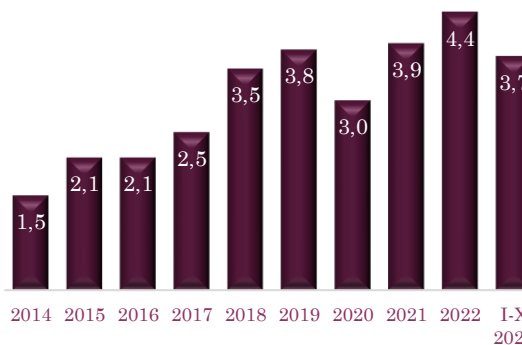

Доприноси кварталној стопи раста БДП-а (%), расходна страна (п.п.)

У прилог макроекономској перспективи Србије говори и податак о **приливу СДИ који је достигао рекордне нивое у Србији (око 7% БДП-а у периоду 2021-2022).** У првих десет месеци **2023.** године, укупан прилив СДИ у Србију износио је **3,7** млрд евра, што и даље представља виши ниво у односу на исти период прошле године. За 2023. годину се пројектује укупан прилив СДИ од 4 млрд евра, који ће врло вероватно бити надмашен. При томе, више од четири петине СДИ је у облику власничког капитала и реинвестиране добити, што потврђује одређење страних инвеститора да наставе да инвестирају у Србију. Посматрано по делатностима, **највише улагања је усмерено у прерађивачку индустрију (металска индустрија, ауто, прехранбена, гума и пластика), грађевинарство, рударство и стручне, научне, иновационе и техничке делатности.**

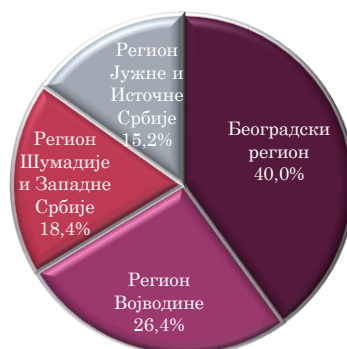
СДИ у Републици Србији (млрд евра)

Војводина је у периоду од 2003. до новембра 2023. године привукла СДИ у вредности од око 11,6 млрд евра. Укупно 645 компанија је инвестирало у Војводину, од чега тренутно активно послују 473 компаније, у којима је ангажовано око 105 хиљада запослених. Највећу вредност инвестиција у Војводини забележиле су Немачка (1,9 млрд евра), САД (1,3 млрд евра) и Италија (1,0 млрд евра). СДИ у Војводини су, према висини инвестиције, у највећој мери усмерене у **агробизнис (28%), аутомобилску индустрију (13%) и финансијски сектор - банке (12%).**

Када је реч о регионалној расподели БДП-а (према последњим подацима РЗС-а који се односе на 2022. годину): **Београдски регион заузима водеће место (учешће 40,0% у националном БДП),** следи **Регион Војводине (где настаје 26,4% националног БДП-а),** те Регион Шумадије и Западне Србије (18,4%) и Регион Јужне и Источне Србије (15,2%). **Војводина је међугодишње повећала учешће у БДП-у Републике Србије (са 25,8% у 2021. на 26,4% у 2022. години).**

Учешће региона у националном БДП-у, 2022. године

БДП по глави становника је највиши у Београдском региону (1,7 млн динара), следи Регион Војводине са 1,1 млн динара БДП-а по глави становника. Најнижа вредност БДП-а по глави становника је у Региону Шумадије и Западне Србије (716 хиљада динара).

Просечна међугодишња инфлација у Србији је у првих десет месеци 2023. године износила 13,4%, док је на нивоу Војводине просечан међугодишњи раст цена од почетка године до краја октобра износио 13,8%.

У октобру 2023. године међугодишња инфлација у Србији се спустила на једноцифрени ниво и износила је 8,5%, чему је у највећој мери допринео наставак успоравања раста цена хране, као и цена производа и услуга у оквиру базе инфлације. Највећи допринос међугодишњој стопи октобарске инфлације потекао је од цена меса и цене електричне енергије за домаћинство. На нивоу Војводине међугодишња инфлација је у октобру 2023. године износила 8,8%. На месечном нивоу, цене у Србији су у октобру у односу на септембар порасле за 0,3%, а у Војводини за 0,1%. Према најновијим подацима РЗС-а, међугодишња инфлација у Србији је у новембру 2023. године наставила да пада и износила је 7,5%. Пројекција НБС је да ће се актуелно успоравање међугодишње инфлације у Србији наставити и да ће се она, након спуштања на ниво од око 8% крајем године, у границе циља највероватније вратити средином наредне године, а да ће се централној вредности циља приближити крајем 2024. године.

Што се тиче пољопривредне производње, временске услове је током октобра обележило изузетно топло време, повремено са слабом кишом. Агротеморолошки услови, укуључујући и температуру земљишта, омогућавали су обављање актуелних пољопривредних радова: предсетвену припрему земљишта, сетву пшенице, жетву соје, вађење шећерне репе, бербу кукуруза и касних сорти воћа. Очекује се значајнији пад засејаних површина пшеницом, због њене изузетно ниске цене, приноси соје и кукуруза око просека (процена за кукуруз је 7,8 t/ha и за соју 2,9 t/ha), а принос шећерне репе већи за 5,5% у односу на прошлогодишњи.

Цене свих примарних пољопривредних производа наставиле су у октобру негативан ценовни тренд из претходног месеца. Цена пшенице, меркантилног кукуруза и соје на домаћем тржишту (као и на светском) значајно је мања ове године у односу на претходну. Цена пшенице у октобру 2023. године (19,3 дин/kg без ПДВ-а) мања је за 52,1% мг., меркантилног кукуруза (15,3 дин/kg) за 56,7% мања мг. и соје (44,7 дин/kg без ПДВ-а) за 42,3% мања у поређењу са ценом из октобра 2022. године. У односу на октобар 2022. године цене свих прехранбених производа забележиле су раст, а највише цене поврћа (за 12,6% мг.), кафе, чаја и какаоа (за 12,5% мг.) и рибе (за 12,3% мг.).

Када је реч о пољопривредној сезони у Србији, прелиминарна процена РЗС-а указује на бољу овогодишњу пољопривредну сезону од просечне, што би требало да резултира двоцифреним растом пољопривредне производње у односу на претходну годину за око 11%. На бољу сезону указују подаци о већој процењеној производњи главних пољопривредних култура у Србији у 2023. години (кукуруз 55% мг., соја 50%, пшеница 11%, шећерна репа 22%, сунцокрет 7%). Посматрано на нивоу Војводине, према прелиминарним подацима РЗС-а, у 2023. години је остварена већа производња кукуруза (за 66% мг.), соје (52%), пшенице (18%), шећерне репе (23%), сунцокрета (11%).

Индустријска производња Републике Србије је у периоду јануар - октобар 2023. године забележила међугодишњи раст од 2,4%, вођен растом у свим секторима индустрије, и то у сектору Рударство (1,6% мг.), сектору Прерађивачка индустрија (0,3% мг.) и у сектору Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (13,6% мг.). На нивоу АП Војводине, индустријска производња је у првих десет месеци 2023. године, у односу на исти период прошле године, забележила раст од 3,5%. Раст је забележен у сектору Прерађивачка индустрија (2,5% мг.) и сектору Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (40,6% мг.), док је сектор Рударство забележио пад обима производње у Војводини, од 1,1% мг.

Сектор **грађевинарства** у Републици Србији је у првих девет месеци 2023. године забележио већу активност међугодишње посматрано. **Укупна грађевинска активност извођача из Републике Србије (и у Србији и у иностранству) је у периоду јануар - септембар 2023. године, посматрана преко индикатора укупна вредност изведених радова, забележила раст од 10,6% мг. у сталним ценама. Грађевинска активност само на територији Републике Србије је повећана за 11,6% мг., а као последица раста производње грађевинског материјала, приватних инвестиција, улагања у инфраструктурне пројекте, а делом и због ниже базе у 2022. години, док је с друге стране, вредност радова извођача из Републике Србије изведених у иностранству смањена за 19,6% мг.**

У Војводини је у периоду јануар - септембар 2023. године **вредност изведених грађевинских радова, у сталним ценама, повећана за 37,0%** у односу на исти период прошле године (вредност изведених грађевинских радова на зградама је смањена за 17,5%, док је на осталим грађевинама приметно повећање грађевинске активности за чак 71,1% мг.). У Војводини су у првих десет месеци 2023. године издате **9.992 грађевинске дозволе** (у Србији укупно 25.349), што је за **7,6% више** него у истом периоду прошле године. Према издатим грађевинским дозволама у посматраном периоду, у Војводини је **пријављена изградња 8.724 стана** (за 17,1% мање у односу на исти период 2022), **просечне површине 75,0 m²** по стану.

Промет робе у трговини на мало у Републици Србији, у периоду јануар - октобар 2023. године, реално је смањен за 3,4% међугодишње, док на нивоу АП Војводине смањење промета износи 2,3% мг. Посматрано по робним групама, на унутрашњем тржишту Републике Србије у периоду јануар - октобар 2023. године, у односу на исти период прошле године, **промет робе у трговини на мало реално је смањен у оквиру свих робних група** - промет хране, пића и дувана смањен је за 4,3% мг., промет непрехрамбених производа смањен је за 2,6% мг., а промет моторних горива смањен је за 2,9% мг.

Туристичке дестинације Републике Србије је у периоду јануар - октобар 2023. године посетило око 3,6 милиона туриста, што је за 9% више него у истом периоду 2022. године, уз **раст броја регистрованих ноћења од 2%** (10,8 милиона ноћења туриста регистровано је у периоду јануар - октобар 2023). **Војводину је у првих десет месеци 2023. године посетило око 608 хиљада туриста** (17% од укупних долазака у Србију), што је за **3% више** него у истом периоду прошле године, док је регистровано **1,7 милиона ноћења туриста, што је за 1% више** међугодишње. У Војводини је у посматраном периоду **најпосећенији био Град Нови Сад**, где је забележено 199 хиљада долазака туриста, што је за 9% више у односу на исти период 2022. године. Већину посетилаца чинили су страни туристи (66%).

Према последњим расположивим подацима, **девизни прилив од туризма** у Републици Србији остварен у првих девет месеци 2023. године износи **1,9 млрд евра** и **већи је за 8%** у односу на девизни прилив остварен у истом периоду прошле године.

Укупна спољнотрговинска робна размена Републике Србије је у периоду јануар - октобар 2023. године износила **54,4 млрд евра**, што је **за 1,6% мање** од размене забележене у истом периоду 2022. године. **Робни извоз је износио 24,0 млрд евра** (раст од 4,9% м.г.), док је **увоз износио 30,4 млрд евра** (пад од 6,1% м.г.). Србија је у првих десет месеци 2023. године забележила **дефицит у робној размени са иностранством** у износу од **6,5 млрд евра**, који је за 3,1 млрд евра мањи од дефицита забележеног у истом периоду прошле године. **Најзначајнији спољнотрговински партнер Србије је Немачка** (15,1% укупног извоза пласирано је у Немачку, односно 13,1% укупног републичког увоза потекло је из Немачке у периоду јануар - октобар ове године).

Војводина је у првих десет месеци 2023. године остварила **спољнотрговинску робну размену** у укупном износу од **18,1 млрд евра** (што чини 33,2% укупне размене Републике Србије у истом периоду), и **за 2,8% је мања** у односу на робну размену остварену у истом периоду 2022. године. **Извоз је остварен у вредности од 8,0 млрд евра** (раст од 3,1% м.г.), док је **увоз износио 10,1 млрд евра** (пад од 6,9% м.г.). Војводина је у првих десет месеци 2023. године забележила **дефицит у робној размени са иностранством** у вредности од **2,2 млрд евра** (за 992 млн евра мањи м.г.). **Главна дестинација војвођанског извоза** у посматраном периоду је **Немачка (20,8%)**, док је **највећи увоз забележен из Немачке (15,3%)** и **Руске Федерације (11,0%)**.

Сви показатељи са **тржишта рада** у Србији указују на наставак тренда позитивних кретања, који се одражавао пре свега кроз раст запослености. **Укупан број запослених у Републици Србији**, према подацима за трећи квартал 2023. године, износио је **2,4 милиона лица** и **повећан је за 2,2%** у односу на исти период прошле године. Раст запослености је у потпуности опредељен повећањем броја запослених код правних лица и предузетника, док је број индивидуалних пољопривредника смањен међугодишње посматрано. **Највеће међугодишње повећање броја запослених регистровано је у ИКТ сектору** (у септембру је регистровано за око 12 хиљада више запослених лица него у септембру прошле године). **Број формално запослених у јавном сектору у Србији** је међугодишње повећан за незнатних 0,2%, и то претежно у области образовања.

На нивоу Војводине укупна запосленост износи 592 хиљаде лица (што чини 25,1% од укупно запослених у Србији) и **за 2,5% је повећана** у односу на исти период прошле године. Посматрано по секторима делатности, **у Војводини је највише запослених у сектору Прерађивачке индустрије (27,0%)** и **у Трговини на велико и мало (15,7%)**. Међугодишње, запосленост је у Војводини највише повећана такође у ИКТ сектору (за 10,3%), док је највише смањена у сектору пољопривреде (али за незнатних 1,4% м.г.)

Стопа запослености у Републици Србији, према подацима за трећи квартал 2023. године, **износи 50,7%**, а **у Војводини 49,6%**, према Анкети о радној снази РЗС-а.

Према евиденцији Националне службе за запошљавање (НСЗ), **у Србији је на крају октобра 2023. године регистровано за 9,5% мање незапослених лица** у односу на октобар 2022. године, док је **на нивоу АП Војводине незапосленост мања за 9,0% м.г.** Незапосленост је у октобру 2023. године међугодишње смањена у сваком округу

АП Војводине појединачно посматрано, а **највеће смањење је забележено у Јужнобачком округу** (-11,0% мг.).

Стопа незапослености у Републици Србији за трећи квартал 2023. године износи **9,0%**, а на нивоу Војводине **10,1%**, према Анкети о радној снази РС-а.

Просечна бруто зарада у Републици Србији износи **116.541 динар**, а **просечна нето зарада 84.465 динара** за период јануар - септембар 2023. године. Просечна бруто и нето зарада **номинално су порасле за 15,0%** у првих девет месеци ове године у односу на просечну зараду у истом периоду прошле године, што је незнатно брже у односу на просечну инфлацију у датом периоду (13,9%), **тако да је реални раст просечне зараде у Србији доста блажи и износи свега 1,0%** у периоду јануар - септембар ове године у односу на исти период прошле године. Раст је и даље вођен бржим растом зарада у приватном сектору (16,2% мг.), него у јавном сектору (12,4% мг.). Посматрано по делатностима, **највишу просечну нето зараду у првих девет месеци 2023. године у Србији бележи Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане делатности** (259.599 динара), а најнижу Остале личне услужне делатности (просечно 46.499 динара у посматраном периоду).

У Војводини просечна бруто зарада за првих девет месеци 2023. године износи **110.402 динара** (за 5,3% мање од републичког просека), а **просечна нето зарада 79.875 динара** (за 5,4% мање од републичког просека). У поређењу са истим периодом прошле године, **и просечна бруто и нето зарада у Војводини забележиле су номинални раст од 14,6% и 14,5% респективно**. Највиша нето просечна зарада у периоду јануар - септембар 2023. године у Војводини забележена је у **Јужнобачком округу** (88.994 динара), а најнижа у Западнобачком округу (69.408 динара).

* * *

Неизвесност у погледу остварења пројекција привредног раста и инфлације у Србији и даље је изражена и далеко већа од уобичајене због природе и обима шокова на глобалном нивоу. Ризици се и даље у највећој мери односе на факторе из међународног окружења, а пре свега на **геополитичке односе** и изгледе за глобални привредни раст, као и њихов утицај на светске цене енергената и примарних производа, нарочито након избијања сукоба на Блиском истоку (избијање сукоба између Израела и палестинске милитантне групе Хамас је, поред сукоба у Украјини, повећало неизвесност на робним и финансијским тржиштима). Повећана је забринутост држава, инвеститора и потрошача у погледу снабдевања енергентима и поновног раста цена нафте, као и хране, **што би могло да подстакне нови круг инфлаторних притисака**, а тиме и даље заоштравање монетарних политика ради обуздавања раста инфлације. Према проценама НБС, чак и када би изостали директни ефекти на цене енергената у Србији, то би се одразило на раст увозне инфлације, а тиме и домаће инфлације.

Када је реч о факторима из домаћег окружења, ризици пројекције односе се на **висину прилива по основу СДИ, исход пољопривредне сезоне у наредној години, темпо улагања у инфраструктуру и сектор енергетике**, а делом и на **брзину опоравка производње угља**. Способност Србије да привуче СДИ би се у наредном периоду могла испоставити као већа од очекиване, што би допринело даљем расту зарада и запослености. У истом правцу би деловало и **убрзање темпа извођења грађевинских радова**, док је, у условима смиривања инфлаторних притисака и стабилизације цена елемената и материјала у грађевинарству, могуће убрзање реализације инфраструктурних пројеката које финансира држава, као и

приватних инвестиција. Ризик пројекције представљају и **дешавања у сектору енергетике**, пре свега у области производње угља. Наиме, потребе за увозом угља, а вероватно и електричне енергије ако предстојећа зима буде оштрија, представљају ризике по привредни раст и инфлацију. Ипак, временске прилике су у досадашњем делу грејне сезоне повољне, тако да су изгледи за тај ризик мањи.

НБС и друге владајуће институције у Србији ће наставити да прате и анализирају трендове на међународном робном и финансијском тржишту и да процењује њихов утицај на нашу привреду, како би у складу са тим правовремено доносиле адекватне одлуке монетарне и економске политике, а са приоритетом одржавања **ценовне и финансијске стабилности**, уз подршку даљем **расту и развоју привреде**, као и даљем **расту запослености и очувању повољног инвестиционог амбијента**.

II. КРЕТАЊЕ ЦЕНА И ИНФЛАЦИЈЕ

Иако глобална инфлација успорава, доминантно под утицајем смањења светских цена хране и енергената и заострених монетарних услова, у већини земаља инфлација је још увек висока. Просечна међугодишња инфлација у Србији је у првих десет месеци 2023. године износила 13,4%.

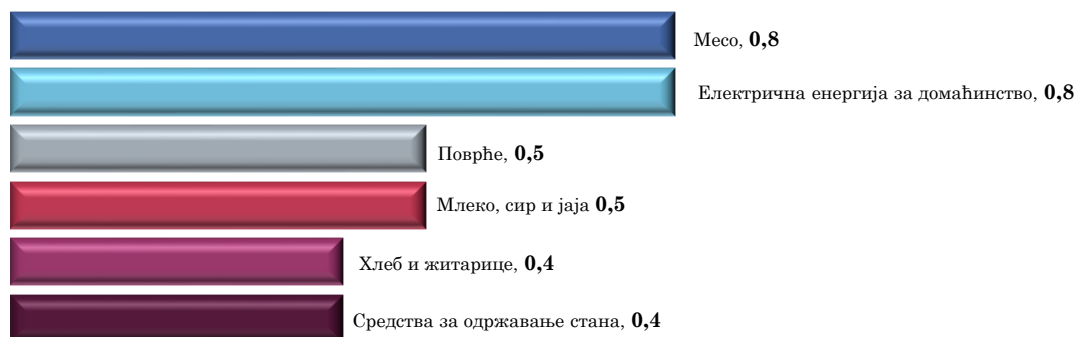
Међугодишња инфлација у Србији се у октобру 2023. године спустила на једноцифрени ниво и износила је 8,5%, чему је у највећој мери допринео наставак успоравања раста цена хране, као и цена производа и услуга у оквиру базне инфлације (индекс потрошачких цена по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета). Раст цена хране се у октобру, међугодишње посматрано, приближио једноцифреном нивоу и износио је 10,5%, што је најниже у претходне две године, а раст цена енергената је успорио на 7,4% мг.

Инфлација у Србији мерена индексима потрошачких цена (%)

Посматрано по производима и услугама личне потрошње, највећи позитиван допринос међугодишњој стопи октобарске инфлације од 8,5% потекао је, преваасходно, од цена меса и цена електричне енергије за домаћинство (допринос по 0,8 п.п.), следе доприноси цена поврћа и цена млека, сира и јаја (по 0,5 п.п.), као и цене хлеба и житарица и средстава за одржавање стана (по 0,4 п.п.).

Најзначајнији доприноси међугодишњој инфлацији у Србији у октобру 2023. године (у п.п)

На месечном нивоу, инфлација је у Србији у октобру износила 0,3%, што је слична динамика раста као и у претходна два месеца. Месечна инфлација је у највећој мери била вођена растом цена производа и услуга у оквиру базне инфлације (0,5%)

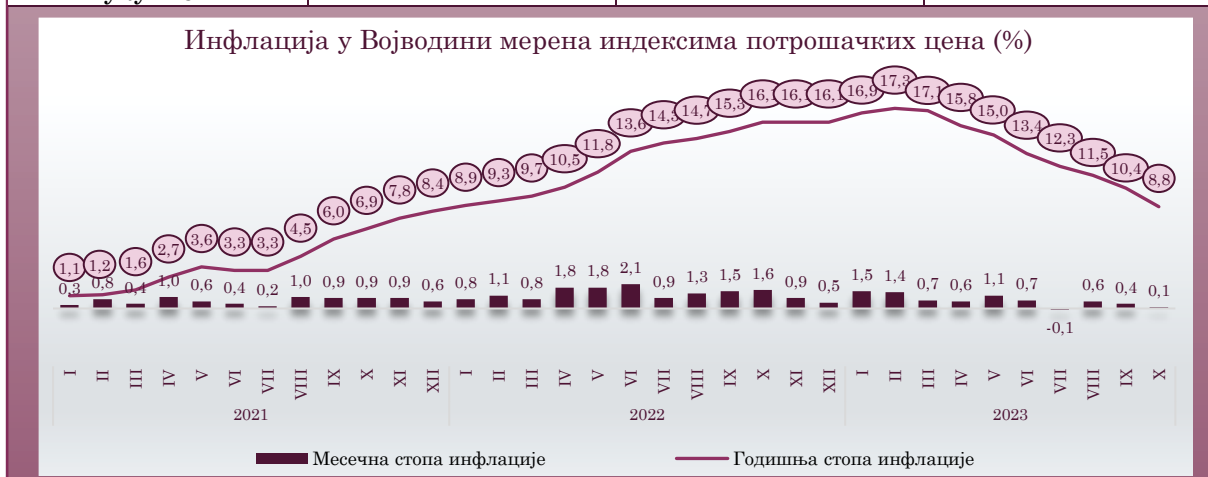

и цена енергената (0,3%), док су цене хране и безалкохолних пића, у просеку, остале непромењене. У оквиру цена хране, цене свежег поврћа су смањене за 3,3%, чиме су, у периоду од јула до октобра кумулативно смањене за преко 20%. Раст цена прерађене хране у октобру имао је исту динамику као и током трећег квартала (0,2%), што указује на стабилизацију кретања на тржишту основних животних намирница. Томе је допринело попуштање трошковних притисака у производњи хране, на шта указује и кретање произвођачких цена у прехранбеној индустрији, које су од почетка године закључно са октобром снижене за 1,6%. Месечна динамика раста цена енергената у октобру је знатно успорила у односу на претходна два месеца, захваљујући нижем расту цена нафтних деривата (0,2%).

Базна инфлација је у Србији у октобру 2023. године, међугодишње посматрано, додатно успорила раст на 7,3%, док је месечна динамика базне инфлације била опредељена сезонским поскупљењем појединих производа и услуга (школарина, обуће и одеће).

Према подацима РЗС-а, међугодишња инфлација у Војводини је у октобру 2023. износила 8,8%, док је месечни раст потрошачких цена износио 0,1%.

	X 2023 IX 2023		X 2023 X 2022		I - X 2023 I - X 2022	
	Србија	Војводина	Србија	Војводина	Србија	Војводина
Потрошачке цене - укупно	100,3	100,1	108,5	108,8	113,4	113,7

Према најновијим подацима РЗС-а, међугодишња инфлација је у Србији наставила да пада и у новембру 2023. године је износила 7,5%, док је на месечном нивоу износила 0,3%.

И према најновијој пројекцији НБС, међугодишња инфлација би крајем 2023. године требало да износи око 8%. Наставку смањења инфлације у наредном периоду и њеном повратку у границе циља средином 2024, допринеће ефекти заштравања монетарних услова, успоравање увозне инфлације, ублажавање трошковних притисака, као и очекивани даљи пад инфлационих очекивања. Ризици остварења пројекције инфлације, пре свега, потичу из међународног окружења, а односе се на геополитичке прилике и изгледе глобалног привредног раста, као и њихов ефекат на цене енергената и примарних производа на светском тржишту. Када је реч о факторима из домаћег окружења, ризици пројекције односе се на брзину опоравка домаће тражње и карактер пољопривредне сезоне у наредној години.

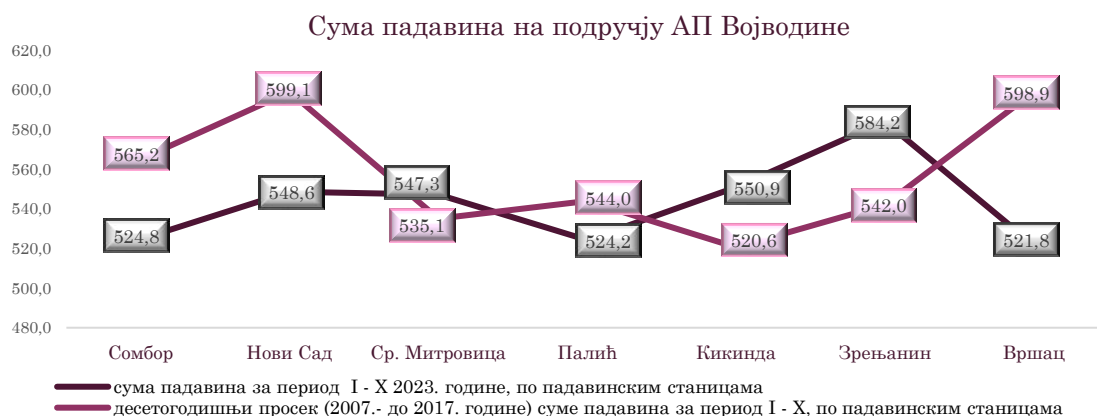

III. ПОЉОПРИВРЕДА

Агророметоролошки услови

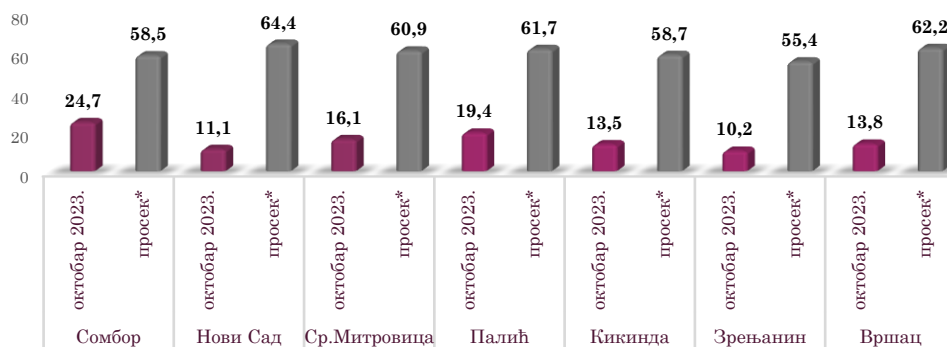
Према подацима Републичког Хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ), **октобар 2023. године обележило је изузетно топло време за ово доба године, повремено са кишом, углавном слабог интензитета.** Топлотни услови, укуључујући и температуру земљишта, били су повољни за коначне фазе зрења ратарских култура, воћа, поврћа и гржђа.

У периоду јануар - октобар 2023. године забележено је 97,4% од вишегодишње просечне вредности падавина за посматрани период.

Међутим, током октобра је измерено врло мало воденог талога, а проценат падавина за октобар 2023, у односу на просек, кретао се од 17,2% на падавинској станици Нови Сад (измерено свега 11,1 mm воденог талога по квадратном метру), до 42,2% на падавинској станици Сомбор (24,7 mm воденог талога по квадратном метру).

Количина падавина према падавинским станицама у АП Војводини, октобар 2023. године, и десетогодишњи просек за октобар (у mm)

Биљна производња

Оптимални **рок за сетву пшенице је период између 5. и 25. октобра.** Ове сезоне цена репроматеријала јефтинија је двадесетак одсто него раније, али изузетно ниска откупна цена пшенице (18,0-19,0 дин/kg) утиче на малу заинтересованост пољопривредника за њену сетву. **Пшеница ће се сејати и у новембру,** али ће је бити знатно мање него претходне године. Многи су се определили за сетву недеklarисаног семена, изостанак пуне агротехнике, штедњу на минералним ђубривима, што ће резултовати смањењем приноса и квалитета.

Шећерна репа – октобар је месец кампање шећерне репе (вађење, откуп и прерада). Очекује се производња већа за 22,7%, захваљујући како већим површинама (за 20,5%), тако и већим приносом (за 5,5%) у односу на прошлогодишњи.

Јабукe – берба јабука, значајног извозног воћа, је завршена. Због пролећног мраза и врелог лета, очекују се род и до 19,1% мањи него прошле године.

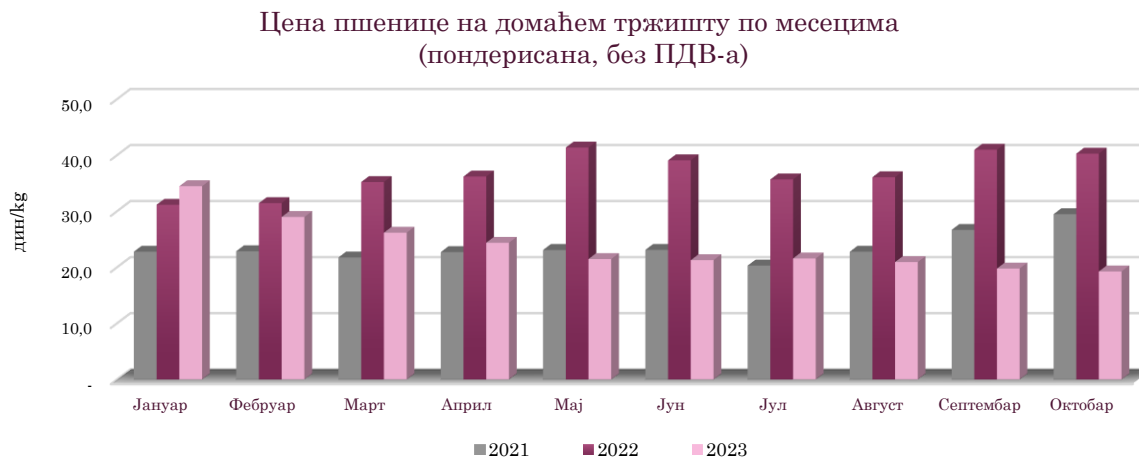
Жетва кукуруза и соје је током октобра у пуном јеку. Приноси су око просека, процена за кукуруз је 7,8 t/ha, а за соју 2,9 t/ha .

Размена минералног ђубрива - Влада Србије, на предлог Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, донела је на седници одржаној 26. октобра, закључак по коме ће Републичка дирекција за робне резерве обавити робну размену са примарним произвођачима до 36.000 тона минералног ђубрива НПК, за меркантилну пшеницу рода 2023. и 2024. године и меркантилни кукуруз рода 2023. и 2024. године.

Цене

Цене свих примарних пољопривредних производа наставиле су у октобру негативни ценовни тренд из претходног месеца.

Цена пшенице на домаћем тржишту (као и на светском) значајно је мања ове године у односу на претходну.

Цена пшенице током октобра 2023. године кретала се у ценовном распону од 18,5 до 19,8 дин/kg без ПДВ-а, а пондер цена од 19,3 дин/kg је за 52,1% мања од цене у истом месецу протекле године када је износила 40,3 дин/kg.

Током периода јануар - октобар ове године, **меркантилни кукуруз** је забележио значајан пад цене. Цена је од почетка године имала силазни тренд, изузев у јулу, када је цена кукуруза на кратко била за 3 динара већа него у претходном месецу, али је већ у августу била нижа, а у октобру достигла овогодишњи минимум, 15,3 дин/kg.

Цена (пондер) кукуруза у десетом месецу била је 15,3 дин/kg без ПДВ-а, док се у истом месецу 2022. прометовао по цени од 35,3 дин/kg без ПДВ-а, што је међугодишњи пад цене од 56,7%. У односу на претходни месец (16,5 дин/kg), кукуруз је изгубио на цени 7,3%.

Упоредне цене кукуруза по месецима
(пондерисана цена, без ПДВ-а)

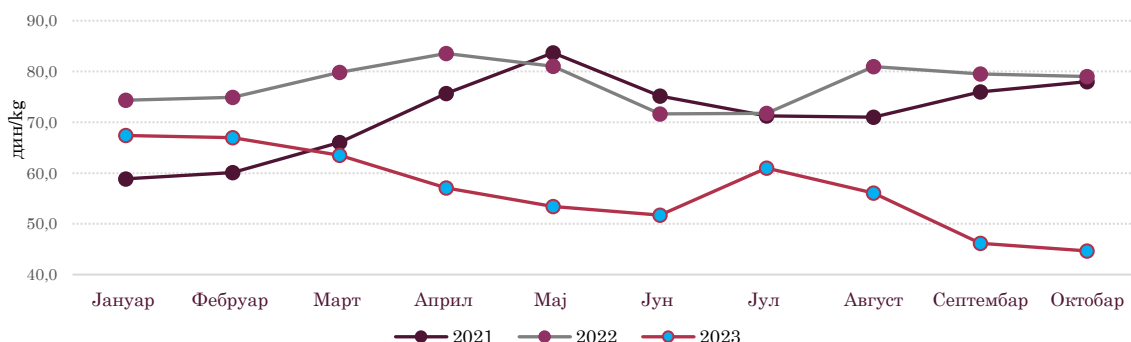
	2021 дин/kg	2022 дин/kg	Индекс 2022/21	2023 дин/kg	Индекс 2023/22
Јануар	21,3	26,7	125,6	32,3	121
Фебруар	22,2	27,4	123,5	29	105,8
Март	22,9	32,4	141,1	25	77,2
Април	24,5	33,4	136,5	23,5	70,4
Мај	26,5	33,5	126,5	19,6	58,5
Јун	25,6	30,4	118,8	18,3	60,2
Јул	25,7	32,5	126,7	21,3	65,5
Август	24,7	34,3	138,9	18,5	53,8
Септембар	25,1	34	135,5	16,5	48,5
Октобар	27,5	35,3	128,4	15,3	43,3

Од почетка 2023. године, пондерисана цена кукуруза се просечно месечно смањивала за 7,6%.

Код **соје** је такође присутан силазни ценовни тренд од почетка године, осим у јулу, када јој је цена била 61,0 дин/kg, што је за 9,0 динара више него у јуну, али кратко.

У октобру је цена соје достигла овогодишњи минимум. Цена (пондер) соје је у октобру 2023. године (44,7дин/kg без ПДВ-а) мања за 42,3% у поређењу са ценом у истом месецу 2022. године (80,0 дин/kg, без ПДВ-а), а за 3,2% мања у односу на септембарску пондер цену (46,2 дин/kg, без ПДВ-а).

Цена соје на домаћем тржишту (пондерисана, без ПДВ-а)

У земљама Европске уније различите су цене житарица. **Пшеница** је у октобру најскупља била у Португалији (268,0 €/t), док је најјефтинија била у Хрватској (176,0€/t). У Србији је износила 164,9 €/t.

Кукуруз је у октобру најскупљи био у Грчкој (250,0 €/t), док је најјефтинији био у Мађарској (140,8€/t). У Србији је износио свега 130,8 €/t.

Цене прехранбених производа

У односу на октобар 2022. године, цене свих прехранбених производа бележе раст. **Цене хране** и безалкохолних пића су у октобру 2023. године биле веће за 10,5% у односу на цене из истог месеца 2022. године, а без промене у поређењу са претходним месецом текуће године. У односу на октобар 2022. године, највише су поскупели: поврће (за 12,6%), кафа, чај и какао (за 12,5%) и риба (за 12,3%). Потрошачи за безалкохолна пића у Србији издвајају за 12,2% више средстава него у истом месецу 2022. године. У односу на претходни месец, ниже су цене поврћа за 2,7%, што је сезонског карактера, али су, неочекивано, цене воћа порасле за 2,0%.

Сточарство

У кланицама регистрованим на територији Војводине, према последњим објављеним подацима РЗС-а, у прва три квартала 2023. године заклано је више живине (за 8,4%), а мање свиња (за 3,3%), говеда (за 2,7%) и оваца (за 17,6%), у односу на период јануар - септембар 2022. године.

Клање стоке у кланицама у Војводини

		I-IX 2023.	Индекс I – IX 2023 I – IX 2022
Говеда	Број	41.223	97,3
	Нето маса (t)	11.278	100,0
Свиње	Број	830.286	96,7
	Нето маса (t)	65.730	98,3
Овце	Број	72.756	82,4
	Нето маса (t)	1.219	77,1
Живина	Број	31.931.306	108,4
	Нето маса (t)	58.465	113,2

У првих девет месеци 2023. године, укупна нето маса живине заклане у Војводини већа је за 13,2% док је нето маса мања код оваца за 22,9% и свиња за 1,7%, у поређењу са истим периодом 2022. године. Код говеда нема промене.

Просечне откупне цене живе стоке у октобру 2023. године су се разликовале на појединим сточним пијацама. Телад се продавала по доминантној цени од 660 дин/kg. Понуда товне јунади је била просечна, а доминантна цена товне јунади телесне масе преко 480 килограма била је на прошломесечном нивоу (330 дин/kg). Промет свих категорија свиња је и у октобру био забрањен на појединим сточним пијацама (због афричке куге свиња). Прасад телесне масе од 16-25 килограма, уз оскудну понуду, се продавала по цени од 350 - 370 дин/kg. Товљеници масе од 80 до 120 килограма, уз слабу понуду, откупљивани су за 250 дин/kg, као и претходна два месеца. Јагњад се, уз солидну понуду у октобру, продавала по доминантној цени од 400 дин/kg. Овце су се могле купити за 160 дин/kg, али је понуда, као и потражња, била слаба.

Шумарство

Обим радова на производњи дрвних сортимената у Републици Србији у периоду од јануара до септембра месеца 2023. године износио је 1.853.507 m³, што је у односу на исти период претходне године више за 1,8%, док је у Војводини производња дрвних сортимената износила 528.655 m³ и већа је за 7,3% мг. Обим радова у АП Војводини чинио је 28,5% од укупних радова на производњи дрвних сортимената у Републици Србији.

Попис пољопривреде

Попис пољопривреде у Србији почео је 1. октобра 2023. године. Вршиће се попис количине – стоке, усева, механизације, на 680.000 газдинстава. Планирано је да се попис заврши до 15. децембра ове године.

Попис пољопривреде је изузетно важан како би се добила јасна слика о стању пољопривреде у нашој земљи, а на основу резултата и процена креирала адекватна аграрна политика.

Буџет за пољопривреду

Предлогом републичког буџета за 2024. годину, за пољопривреду су опредељена средства у укупном износу од 119 милијарди динара, што је мање за 9,6 милијарди у односу на ребалансирани буџет за ову годину.

Предложеним буџетом предвиђена су издвајања за пољопривреду у износу од 104,7 милијарди динара, плус додатних 14 милијарди динара који ће се вратити пољопривредницима кроз рефакцију акциза за гориво у износу од 50 динара по литру.

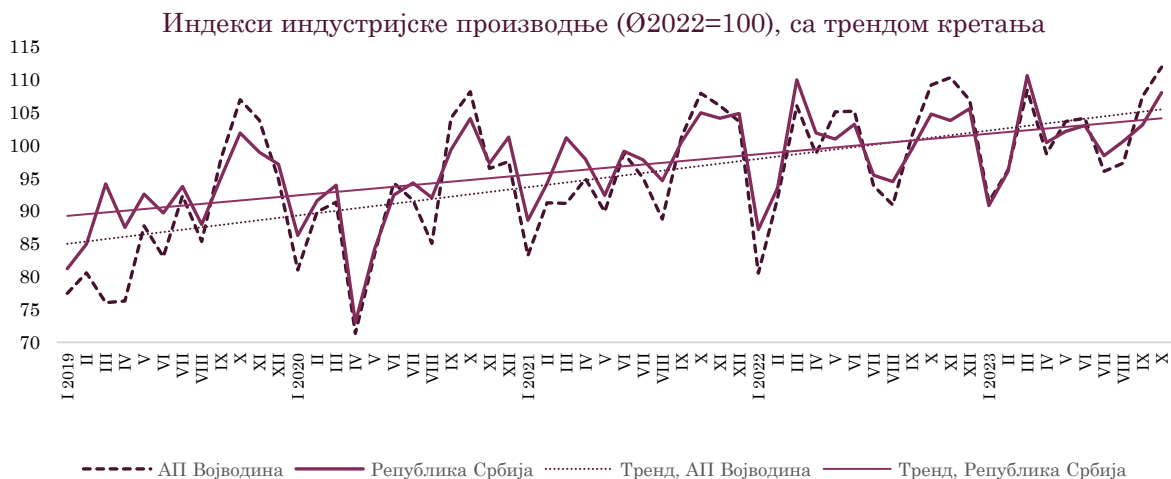
IV. ИНДУСТРИЈА

Индустрија Републике Србије је у периоду јануар - октобар 2023. године у односу на исти период прошле године забележила **пора**ст обима производње од **2,4%**, вођен **растом** у свим секторима индустрије и то у сектору Рударство (1,6% мг.), сектору Прерађивачка индустрија (0,3% мг.) и у сектору Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (13,6% мг.). Након проблема који су условили смањење производње струје, у **2023. години је стабилизација електроенергетског система** резултирала растом производње струје, уз допринос расту обима индустријске производње.

У односу на исти период прошле године, посматрано по областима делатности, **повећање физичког обима производње забележено је код 14 области делатности** индустрије у Србији (које чине 66,5% укупне индустрије), а **највећи међугодишњи раст забележила је област Производња рачунара, електронских и оптичких производа (51,4% мг.)**.

Само у **октобру 2023. године**, у односу на октобар прошле године, **обим индустријске производње Републике Србије био је већи за 3,0%**, а услед повећане активности у сва три сектора производње: у сектору Прерађивачка индустрија (за 3,3% мг.), сектору Енергетика (за 1,8% мг.) и сектору Рударство (за 1,7% мг.).

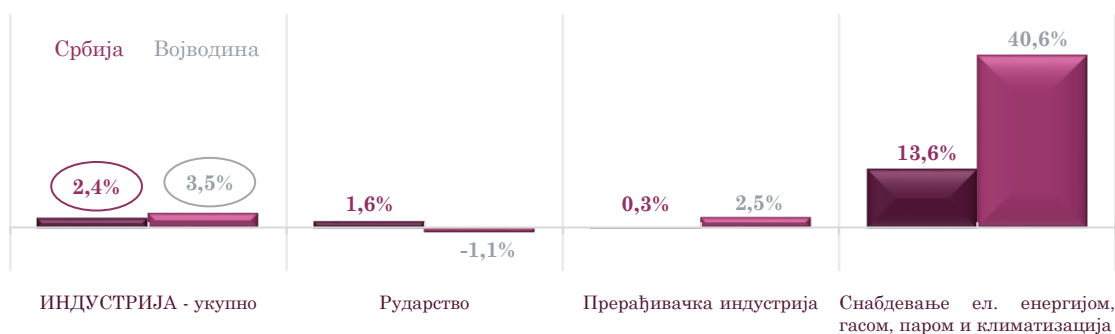
У односу на **просек 2022. године**, индустријска производња је у октобру 2023. године, **на републичком нивоу, била већа за 8,0%**, а **на покрајинском нивоу већа за 11,9%**.

На нивоу **АП Војводине**, индустријска производња је у периоду јануар - октобар 2023. године, у односу на исти период прошле године, **забележила повећање од 3,5%**. Раст је забележен у сектору **Прерађивачка индустрија, од 2,5% мг.** (допринос 2,4 п.п.) и у сектору **Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, од 40,6% мг.** (допринос 0,6 п.п.), док је у сектору **Рударство забележен пад обима производње од 1,1% мг.** (допринос -0,04 п.п.).

Стопе раста индустрије у Србији и Војводини, укупно и по секторима делатности, јануар - октобар 2023. године (у %)

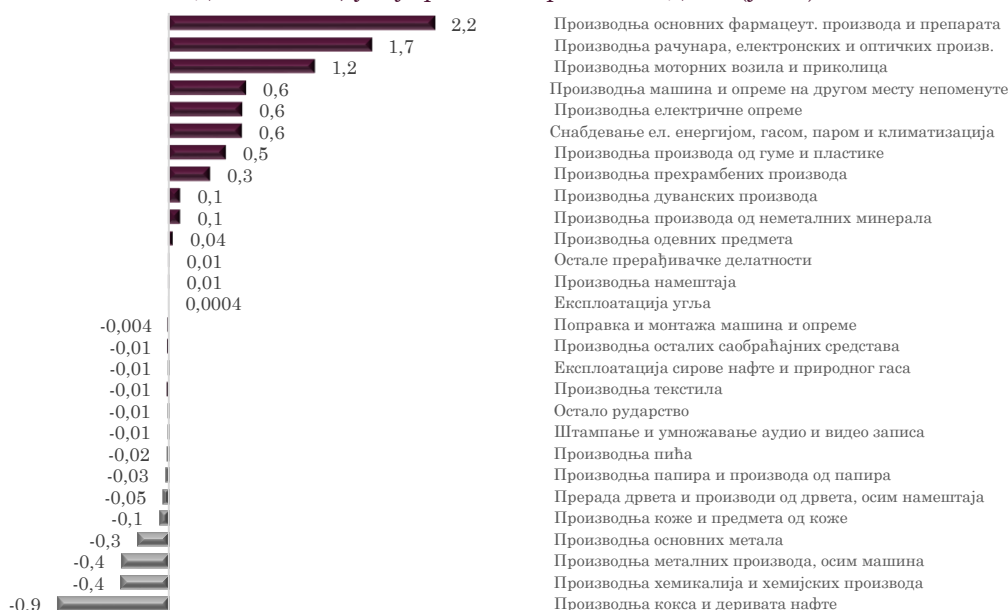

Само у октобру 2023. године, индустријска производња АП Војводине је забележила повећање од 1,9% у односу на октобар прошле године. У октобру је забележен раст активности у сва три сектора, и то у сектору Прерађивачка индустрија (1,9% мг.), у Енергетском сектору (1,9% мг.) и у сектору Рударство (0,8% мг.)

Прерађивачка индустрија је доминантан сектор у индустрији АП Војводине, са учешћем од 95,3% у периоду јануар - октобар 2023. године, док Рударство чини 3,3%, а сектор Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација 1,5% укупне индустрије Покрајине.

Посматрано по областима делатности, међугодишње повећање физичког обима индустријске производње Војводине је у првих десет месеци ове године забележено код 14 области делатности (које чине 68,2% укупне индустрије Војводине), а највећи утицај на раст имале су Производња основних фармацеутских производа и препарата (13,9% мг., допринос 2,2 п.п.) и Производња рачунара, електронских и оптичких производа (168,3% мг., допринос 1,7 п.п.), док је највећи негативан допринос расту потекао од Производње кокса и деривата нафте (-5,9% мг., допринос -0,9 п.п.).

Доприноси стопи раста укупне индустрије АП Војводине по областима делатности, јануар - октобар 2023. године (у п.п)

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Посматрано по наменским групама, **највећи утицај на повећање индустријске производње АП Војводине** у периоду јануар - октобар 2023. године имала је производња **капиталних производа** (мг. раст од 14,8%, допринос 2,3 п.п.).

V. ГРАЂЕВИНАРСТВО

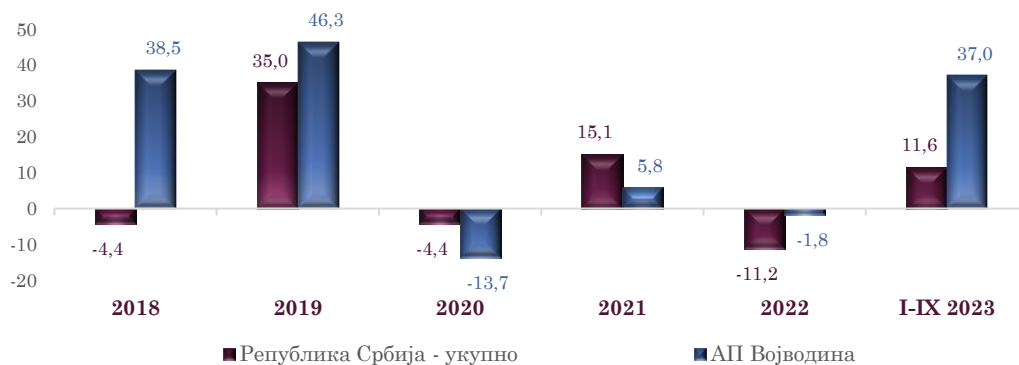
Грађевинска активност Републике Србије је у првих девет месеци 2023. године, посматрана преко индикатора укупна вредност изведених радова извођача из Републике Србије (и у Србији и у иностранству), забележила раст од **10,6% у сталним ценама** у односу на исти период прошле године (16,1% у текућим ценама).

Вредност радова извођача из Републике Србије изведених **само у Републици Србији повећана је за 11,6% мг. у сталним ценама**, а као последица раста производње грађевинског материјала, приватних инвестиција, улагања у инфраструктурне пројекте, а делом и због ниже базе у 2022. години. С друге стране, вредност радова извођача из Републике Србије изведених у **иностранству смањена је за 19,6% мг. у сталним ценама у првих девет месеци ове године**.

Посматрано према врсти грађевина, изражено у сталним ценама, вредност радова изведених на зградама смањена је за **1,4%**, док је на осталим грађевинама повећана за **19,2%** у периоду јануар - септембар 2023. године у поређењу са истим периодом 2022. године.

Грађевинска активност на територији АП Војводине је у првих девет месеци 2023. године, у односу исти период 2022. године, забележила раст од **37,0% у сталним ценама** (43,9% у текућим ценама). Вредност радова изведених на зградама смањена је за **17,5% мг.**, док је вредност радова изведених на осталим грађевинама повећана за **71,1%**. Највећи раст вредности забележен је на модернизацији пруге Стара Пазова - Нови Сад, изградњи аутопута Рума - Шабац и изградњи Фрушкогорског коридора.

Вредност изведених грађевинских радова у Републици Србији и АП Војводини у сталним ценама, мг. стопе раста (%)

Само у трећем кварталу 2023. године грађевинска активност Републике Србије, према вредности изведених радова извођача из Републике Србије укупно (и у Србији и у иностранству), повећана је за **12,7% у сталним ценама** (16,1% у текућим ценама) у односу на исти квартал прошле године.

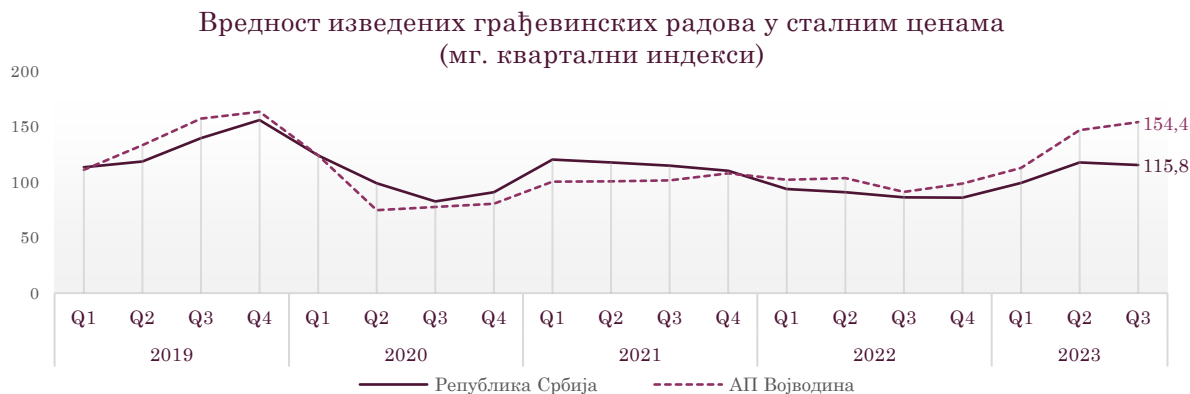
Од укупне вредности грађевинских радова у трећем кварталу 2023. године, на територији Републике Србије изведено је **97,6%**, док је преосталих **2,4%** изведено на градилиштима у иностранству. Вредност радова изведених на територији Републике Србије повећана је за **15,8% мг. у сталним ценама** (19,3% мг. у текућим ценама), док је вредност радова изведених у **иностранству смањена за 45,7% мг. у сталним ценама** (у текућим ценама за 44,1% мг.).

Вредност грађевинских радова у Србији, изражена у сталним ценама, **виша је** у трећем кварталу ове године, у односу на исти квартал прошле године, **за 3,1% на зградама**, а **за 22,3% на осталим грађевинама** (саобраћајнице, цевоводи, сложене индустријске грађевине и сл.).

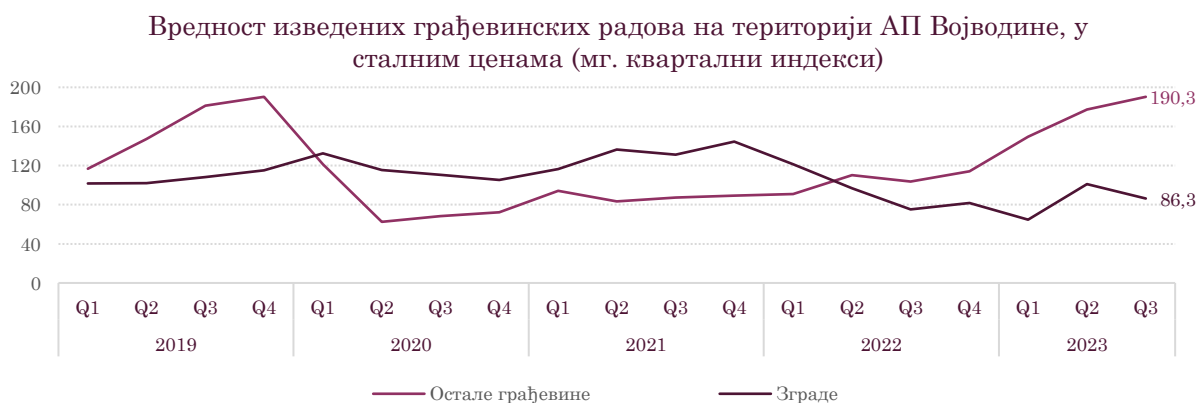
Грађевинска активност АП Војводине је, посматрано само у трећем кварталу 2023. године у односу на исти период прошле године, забележила **раст од 54,4% у сталним ценама (59,0% у текућим ценама)**.

Војводина је истовремено и регион Републике Србије у којем је забележен највећи међугодишњи раст грађевинске активности у трећем кварталу 2023. године. Грађевинска активност је **порасла још и у Београдском региону** (за 12,1% у односу на трећи квартал прошле године) и у **Региону Јужне и Источне Србије** (за 2,4% мг.), док је **опала једино у Региону Шумадије и Западне Србије** (за 5,0% мг.).

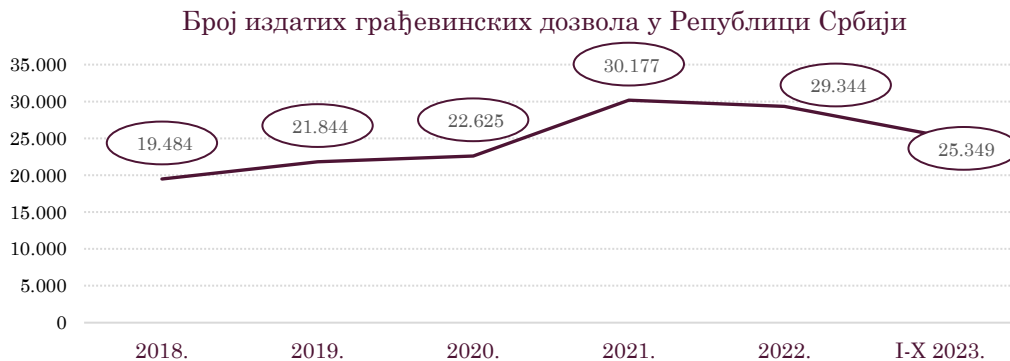

У Војводини је у трећем кварталу 2023. године, у односу на исти квартал прошле године, вредност изведених радова **на зградама смањена за 13,7%** у сталним ценама, док је **на осталим грађевинама повећана за чак 90,3%** (услед завршетка радова на изградњи аутопута Рума - Шабац и изградње Фрушкогорског коридора).

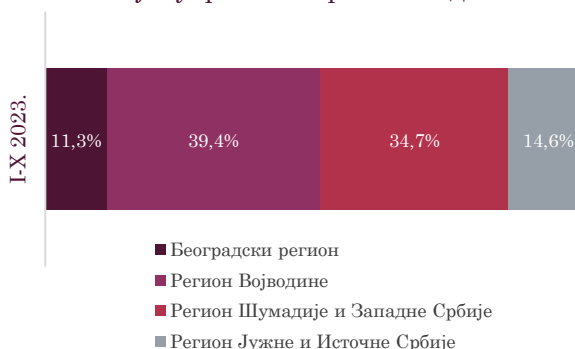

У периоду јануар - октобар 2023. године, у Републици Србији је издато **25.349 грађевинских дозвола**, што је за **1.348 дозвола**, односно за **5,6% више** у односу на исти период прошле године. Само у октобру, у Србији је издато **3.768 грађевинских дозвола**, што представља повећање од **26,1%** у поређењу са октобром 2022. године.

Посматрано према регионима, у периоду јануар - октобар 2023. године, **највише грађевинских дозвола издато је у Региону Војводине (9.992, тј. 39,4% од укупно издатих)**, следи Регион Шумадије и Западне Србије, са 8.794 издатих дозвола (34,7%), затим Регион Јужне и Источне Србије, са 3.709 издатих дозвола (14,6%), док је **најмање грађевинских дозвола у посматраном периоду издато у Београдском региону (2.854 или 11,3% од укупно издатих)**.

Удео издатих грађевинских дозвола по регионима Републике Србије, јануар - октобар 2023. године

У Војводини је у првих десет месеци ове године издато за **710 грађевинских дозволе више** него у истом периоду 2022. године, што представља повећање од **7,6% мг.** Од укупног броја издатих дозвола, **85,5% је издато за зграде**, а **14,5% за остале грађевине**. Ако се посматрају само зграде, **82,8% дозвола издато је за стамбене**, а **17,2% за нестамбене зграде**, док се код осталих грађевина највећи део издатих дозвола односи на **цевоводе, комуникационе и електричне водове (69,0%)**.

Према грађевинским дозволама издатим током првих десет месеци 2023. године, у **АП Војводини је пријављена изградња 8.724 стана** (за **17,1% мање** у односу на исти период 2022), **просечне површине 75,0 m² по стану**. Највећи број пријављене изградње станова је у **стамбеним зградама новоградње** (95,3%), и то оним које броје **три или више станова** (85,7%, просечне површине 63,1 m²), затим 12,7% станова пријављено за изградњу у стамбеним зградама са једним станом (просечне површине 147,6 m²), а најмање станова (1,5%) је пријављено за изградњу у стамбеним зградама новоградње које броје два стана (просечне површине 111,8 m²).

VI. ПРОМЕТ РОБЕ У ТРГОВИНИ НА МАЛО

У првих десет месеци 2023. године, међугодишње посматрано, и даље је актуелан пад промета робе у трговини на мало у сталним ценама, како у Србији тако и у Војводини. Услед утицаја инфлације, промет робе у трговини на мало у Републици Србији у периоду јануар - октобар 2023. године, у односу на исти период 2022. године, реално је смањен за 3,4% (у текућим ценама повећан за 8,3%). Само у октобру 2023. у односу на октобар 2022. године, вредност промета робе је била већа за 7,6% у текућим ценама. Инфлација је поништила то повећање и реални промет је непромењен (на истом нивоу као и у октобру 2022. године).

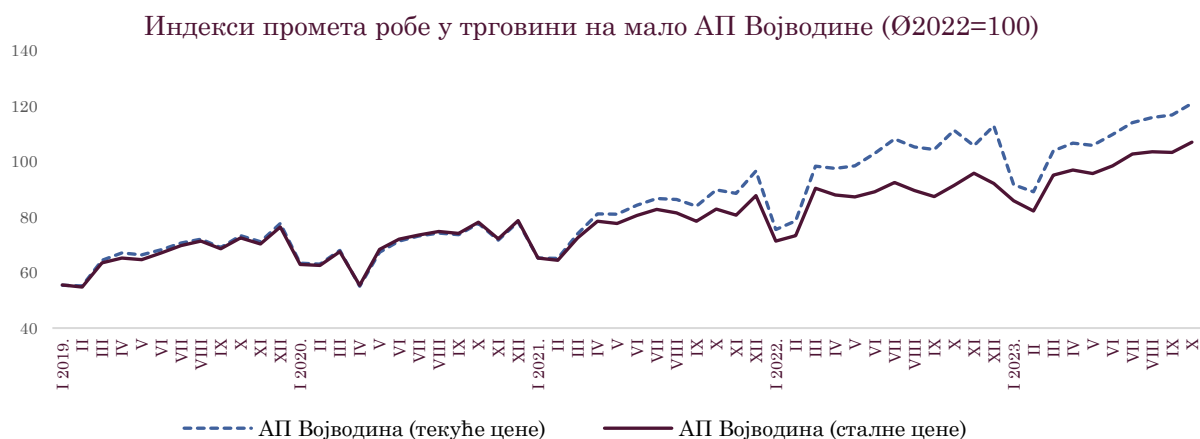
У АП Војводини је промет робе у трговини на мало у првих десет месеци 2023. године међугодишње реално смањен за 2,3% (повећан за 9,9% у текућим ценама), а само у октобру 2023. у односу на октобар 2022. године повећан је за 1,4% у сталним ценама (за 8,8% у текућим ценама).

На месечном нивоу, у односу на септембар, у октобру 2023. је промет робе у трговини на мало у Републици Србији повећан у сталним ценама за 4,7% (за 5,0% у текућим ценама), док је на нивоу АП Војводине већи за 4,2% и у сталним и у текућим ценама.

У односу на просечан ниво промета робе у трговини на мало у 2022. години, промет робе у трговини на мало је у октобру 2023. био већи - у Републици Србији за 4,5% у сталним ценама (за 18,3% у текућим ценама), а у АП Војводини такође већи за 7,1% у сталним ценама (за 21,1% у текућим ценама).

Промет робе у трговини на мало АП Војводине, међугодишњи индекси

	Окт. 2022.	Нов.	Дец.	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Септ.	Окт. 2023.
Текуће цене	123,8	119,1	116,1	121,4	113,3	105,7	109,4	107,5	106,8	105,4	110,0	112,0	108,8
Сталне цене	103,6	99,9	98,3	103,1	96,3	90,2	94,9	94,8	96,2	96,6	100,6	102,6	101,4

Посматрано по основним агрегатима Класификације делатности, на унутрашњем тржишту Републике Србије у периоду јануар - октобар 2023. године, у односу на исти период прошле године, номинално је смањен промет само код моторних горива (за 4,6%), док је реално смањен промет свих робних група - промет моторних горива међугодишње је реално мањи за 2,9%, док је промет прехранбених и непрехранбених производа мањи за 4,3% и 2,6%, респективно.

VII. ТУРИЗАМ И УГОСТИТЕЉСТВО

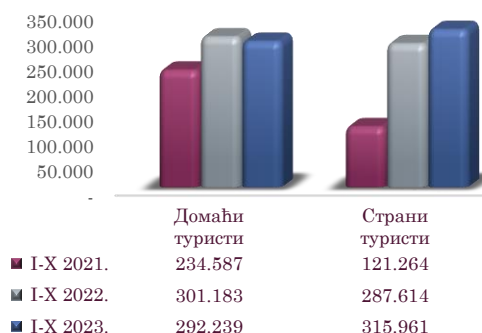
Укупан број туристичких долазака у Републику Србију у периоду јануар - октобар 2023. године износио је 3,6 милиона, што је за 9% више у односу на јануар - октобар 2022. године. Половину укупног броја долазака остварили су домаћи туристи, а половину страни туристи. Од укупног броја туристичких долазака, 17% су чинили доласци на подручју АП Војводине.

Војводину је у првих десет месеци 2023. године посетило 608 хиљада туриста (48% су били домаћи туристи, 52% страни туристи), што је за 3% више него у истом периоду прошле године. Број долазака домаћих туриста у Војводини мањи је за 3%, док је број долазака страних туриста повећан за 10% у односу на период јануар - октобар 2022. године.

Структура долазака туриста у Војводину, јануар - октобар 2023.

Доласци туриста у Војводину

У периоду јануар - октобар 2023. године, у Републици Србији је евидентирано укупно **10,8 милиона ноћења туриста (56% су била ноћења домаћих, а 44% ноћења страних туриста), што је за 2% више у односу на исти период 2022. године.** Од укупног броја регистрованих ноћења, 15% је регистровано на подручју АП Војводине.

У Војводини је у првих десет месеци 2023. укупан број регистрованих ноћења туриста износио 1,7 милиона (од укупног броја ноћења 49% су чинили ноћења домаћих, а 51% ноћења страних туриста), што је за 1% више него у истом периоду претходне године. Број ноћења домаћих туриста умањен је за 4%, док је број страних туриста повећан за 7% мг.

Структура ноћења туриста у Војводини, јануар - октобар 2023.

Ноћења туриста у Војводини

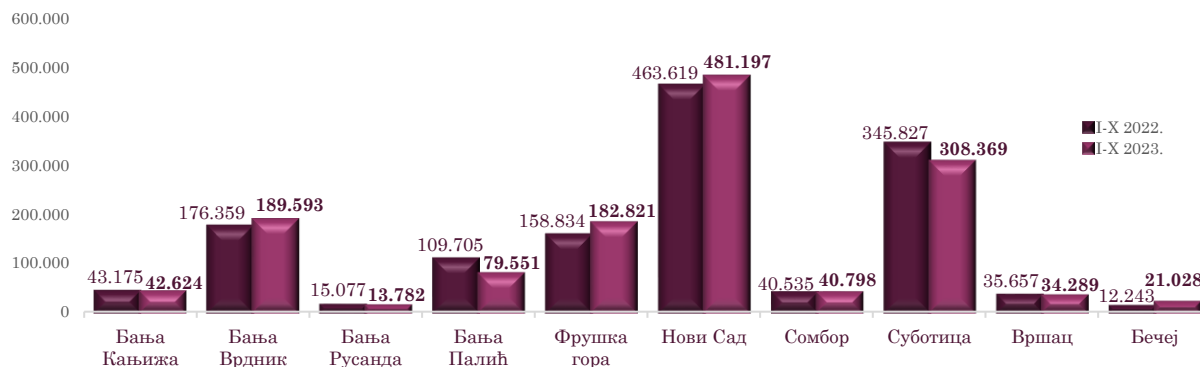
У Војводини је у периоду јануар - октобар 2023. године најпосећенији био Град Нови Сад, где је забележено 199 хиљада долазака туриста, што је за 9% више у односу на исти период 2022. године. Више од половине посетилаца били су страни туристи (66%).

Доласци туриста по изабраним туристичким местима Војводине

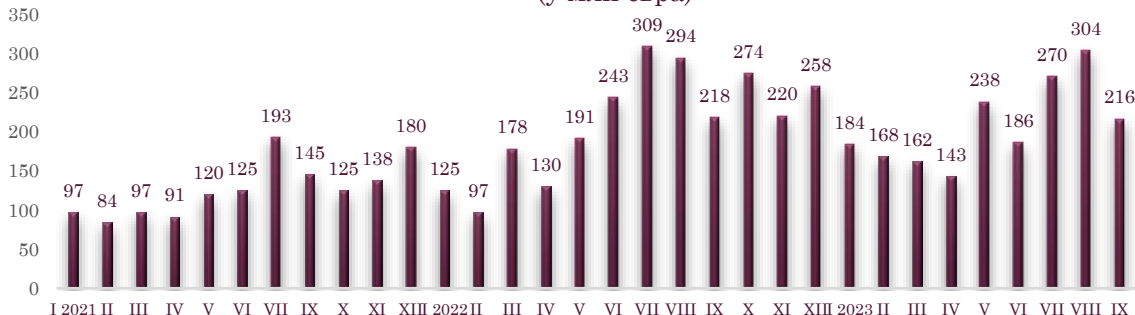
Највише ноћења у Војводини у првих десет месеци 2023. године регистровано је, такође, у Новом Саду, тачније 481 хиљада ноћења, за 4% више у односу на исти период прошле године. Већину посетилаца чинили су страни туристи (73%).

Ноћења туриста по изабраним туристичким местима Војводине

Укупан девизни прилив од туризма у Републици Србији у првих девет месеци 2023. године износио је 1,9 млрд евра и већи је за 140 млн евра или 8% у односу на девизни прилив у периоду јануар - септембар прошле године. Девизни одлив од туризма је у истом периоду износио 2,3 млрд евра и већи је за 600 млн евра или око 34% у односу на девизни одлив у периоду јануар - септембар 2022. године.

Девизни прилив од туризма у Републици Србији по месецима (у млн евра)

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

У првих десет месеци 2023. године у односу на исти период 2022, цене угоститељских услуга у Војводини порасле су у просеку за 16%. Највећи раст су забележиле цене хране (за 19%), док су цене преноћишта забележиле раст од 4%. Цене алкохолних пића су порасле за 14%, а цене безалкохолних пића за 17%.

Индекси цена угоститељских услуга у Србији и Војводини

	Република Србија			Војводина		
	$\frac{X\ 2023}{IX\ 2023}$	$\frac{X\ 2023}{X\ 2022}$	$\frac{I-X\ 2023}{I-X\ 2022}$	$\frac{X\ 2023}{IX\ 2023}$	$\frac{X\ 2023}{X\ 2022}$	$\frac{I-X\ 2023}{I-X\ 2022}$
УКУПНО	100,8	111,8	115,2	100,7	113,5	116,2
Храна	100,5	112,0	114,9	100,9	115,2	118,8
Алкохолна пића	100,4	109,2	111,7	100,2	113,1	114,3
Безалкохолна пића	100,6	112,2	113,9	101,1	113,9	116,7
Преноћишта	102,0	113,1	120,3	100,0	103,7	104,1

VIII. СПОЉНОТРГОВИНСКА РОБНА РАЗМЕНА

VIII.1. Спољнотрговинска робна размена Републике Србије

Побољшање екстерне позиције Србије у поређењу са претходном годином се наставља, највише у области **робне размене**, где се бележи раст извоза и смањење увоза, уз последично знатно смањење дефицита.

Република Србија је у периоду **јануар - октобар 2023. године** забележила **спољнотрговинску робну размену** у укупном износу од **54,4 млрд евра**, што је за **1,6% мање** него у истом периоду прошле године.

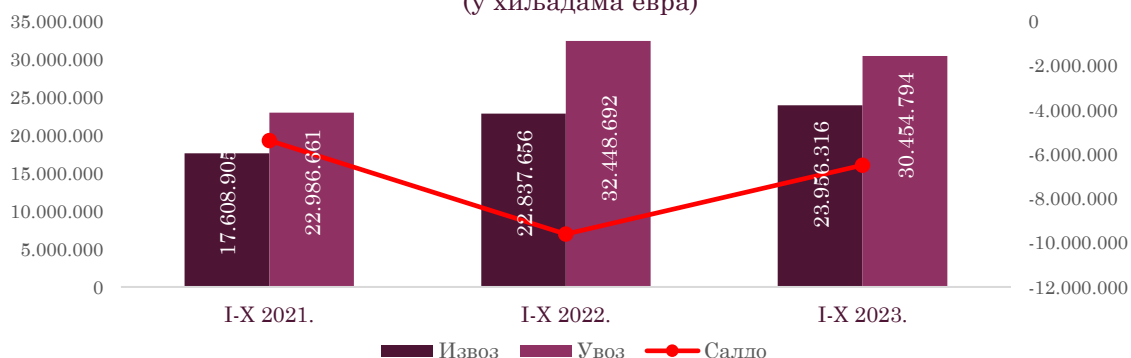
Укупан робни извоз Србије је у првих десет месеци ове године износио **24,0 млрд евра** и повећан је за **4,9%** у односу на исти период 2022. године, вођен вишим извозом прерађивачке индустрије и електроенергетског сектора. С друге стране, **укупан робни увоз** износио је **30,4 млрд евра** и за **6,1% је смањен** у односу на исти период 2022. године.

У периоду јануар - октобар 2023. године, Србија је забележила **дефицит у робној размени са иностранством у вредности од 6,5 млрд евра**, који је за **3,1 млрд евра мањи** од дефицита забележеног у првих десет месеци прошле године. Наставак раста извоза и пада увоза одразили су се на повећање покривености робног увоза извозом у Србији - **скоро четири петине робног увоза Србије покривено је извозом (78,7%)**, док је у истом периоду прошле године покривеност износила 70,4%.

Спољнотрговинска робна размена Републике Србије

*у 000 евра

Период	Извоз	Индекс	Увоз	Индекс	Укупно	Индекс	Салдо
I-X 2023.	23.956.316	104,9	30.454.794	93,9	54.411.110	98,4	-6.498.478
I-X 2022.	22.837.656	129,7	32.448.692	141,2	55.286.348	136,2	-9.611.036
2022.	27.605.873	126,3	39.014.443	134,8	66.620.316	131,2	-11.408.571
2021.	21.858.887	128,2	28.937.706	126,0	50.796.593	127,0	-7.078.819

Спољнотрговинска робна размена Републике Србије
(у хиљадама евра)

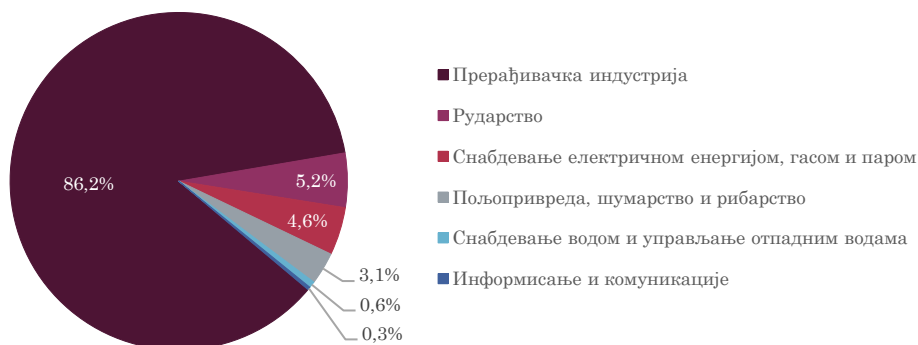
Посматрано по секторима делатности, већину робног извоза Републике Србије чини извоз Прерађивачке индустрије (86,2% у периоду јануар - октобар 2023). Значајан је и извоз сектора Рударство (учешће 5,2%), сектора Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром (4,6%) и сектора Пољопривреда, шумарство и рибарство (3,1% укупног републичког извоза у посматраном периоду).

Међугодишње је значајно повећан извоз сектора **Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром**, за **66,9%** (допринос расту укупног извоза 3,1 п.п.), као и извоз **Прерађивачке индустрије**, за **6,6%** мг. (допринос 5,7 п.п.).

На раст извоза **Прерађивачке индустрије** највише је утицао извоз **моторних возила и приколица**, затим **електричне опреме**, као и **непоменутих машина и опреме**, и то захваљујући континуираном расту инвестиција у наведене области, пре свега СДИ. Међугодишњи раст извоза је забележен у **17** од укупно **23** области **Прерађивачке индустрије** Републике Србије у посматраном периоду.

Извоз Републике Србије по секторима делатности, јануар - октобар 2023. године

Посматрано по артиклима, у првих десет месеци 2023. године из Србије је највише извезено **Сетова проводника за паљење, осталих сетова за возила**, и то за **17,8% више** у поређењу са истим периодом претходне године. Извоз **Руде бакра и концентрата** налази се на другом месту али је забележио међугодишње **смањење од 15,7%**, док се извоз **Електричне енергије** налази на трећем месту уз забележено **повећање вредности извоза од 66,9% мг.** (због знатно већег извоза у Румунију).

Најзаступљенији производи у извозу Републике Србије

Назив производа	2022.			I-X 2023.		
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс $\frac{2022}{2021}$	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс $\frac{I-X 2023}{I-X 2022}$
УКУПНО	7.107 врста производа			7.010 врста производа		
Сетови проводника за паљење, остали сетови за возила	1.432.571	5,2%	119,3	1.392.886	5,8%	117,8
Руде бакра и концентрати	1.679.670	6,1%	229,5	1.161.709	4,8%	84,3
Електрична енергија	856.113	3,1%	233,5	1.112.701	4,6%	166,9
Гуме спољне пнеуматске, нове за путничке аутомобиле	632.711	2,3%	120,0	474.791	2,0%	87,5
Катодe и секције катода, од рафинисаног бакра	146.141	0,5%	37,8	365.572	1,5%	250,2

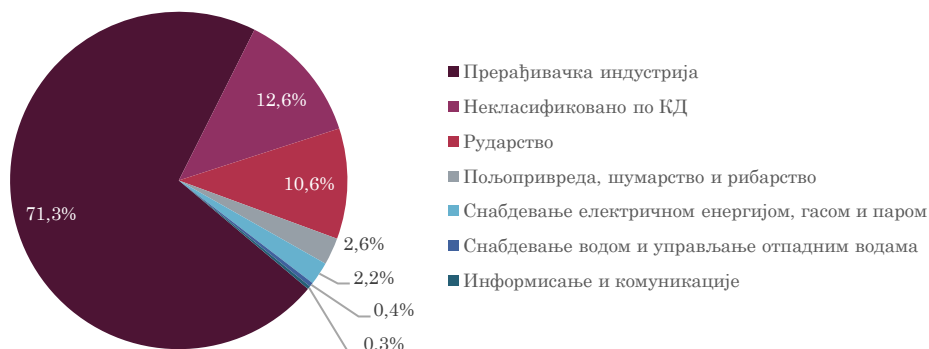
У увозу Републике Србије највећи је такође увоз **Прерађивачке индустрије (71,3% укупног робног увоза у периоду јануар - октобар 2023)**, а значајан је и увоз сектора Некласификовано по КД (12,6%) и сектора Рударство (10,6%).

На међугодишње смањење укупног робног увоза Републике Србије у периоду јануар - октобар 2023. године највише је утицало **смањење увоза Прерађивачке индустрије (-5,9% мг., допринос -4,2 п.п.)**, али и **смањење увоза сектора Рударство (-12,0% мг., допринос -1,3 п.п.)** и сектора **Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром (-51,9% мг., допринос -1,1 п.п.)**.

Највећи утицај на смањење увоза Прерађивачке индустрије имало је смањење увоза хемикалија и хемијских производа, потом основних метала и кокса и деривата нафте. Међугодишње смањење увоза забележило је **16 од укупно 23 области прерађивачке индустрије** у првих десет месеци 2023. године.

Увоз Републике Србије по секторима делатности, јануар - октобар 2023. године

Посматрано по артиклима, у периоду јануар - октобар 2023. године, у увозу Републике Србије, поред Неразврстане робе по ЦТ¹, највише су заступљени **Нафта и уља од битуменозних минерала, сирова** (4,8% укупног увоза) и **Гас природни у гасовитом стању** (3,5%). Србија је у првих десет месеци 2023. године увезла **нафте** у вредности од 1,5 млрд евра, што је за 20,0% мања вредност увоза него у истом периоду прошле године, док је количински увезено за 6,7% више нафте, те се може приметити да је дошло до **смањења увозне цене нафте**. Нафта се у највећој мери увозила из Ирака (44,6%) и Казахстана (17,7%). Када је реч о увозу **гаса**, у Републику Србију је у посматраном периоду увезено гаса у вредности од 1,1 млрд евра, што је за 22,4% мања вредност увоза него у истом периоду прошле године, а количински је увезено за 10,8% мање. Гас се највише увозио из Русије (91,5%).

Најзаступљенији производи у увозу Републике Србије

Назив производа	2022.			I-X 2023.		
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс 2022 2021	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс I-X 2023 I-X 2022
УКУПНО	8.358 врста производа			8.284 врсте производа		
Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу	2.986.783	7,7%	126,6	2.580.294	8,5%	105,5
Нафта и уља од битуменозних минерала, сирова	2.175.517	5,6%	191,1	1.464.741	4,8%	80,0
Неразврстана роба по ЦТ-роба у слободној зони	1.155.431	3,0%	147,0	1.251.222	4,1%	133,0
Гас природни у гасовитом стању	1.634.366	4,2%	382,8	1.054.291	3,5%	77,6
Остали лекови, за малопродају	1.082.571	2,8%	137,7	832.128	2,7%	89,1

Извоз Србије највише се ослања на тражњу Европске уније (ЕУ) и региона. У првих десет месеци ове године највећи део извоза пласиран је на тржиште ЕУ (око 63%), затим на тржиште ЦЕФТА² и земаља евроазијске уније. Србија је у периоду јануар - октобар 2023. године забележила **робни извоз у 189 различитих земаља.**

¹ На основу Методологије статистике спољне трговине која врши обраду по општем систему трговине, појам Неразврстана роба по ЦТ обухвата следеће: војна роба, роба у складиштењу и роба у слободној зони за коју још није одређена царинска тарифа и делови за моторна возила и делови за авионе који се увозе или извозе уз основно средство.

² ЦЕФТА – Земље Западног Балкана: БиХ, Северна Македонија, Црна Гора, Албанија, Молдавија и Србија.

Најзначајније извозно тржиште Републике Србије у периоду јануар - октобар 2023. године је, традиционално, **Немачка (15,1% укупног извоза Србија пласира у Немачку)**. Међугодишње, у оквиру групе од првих пет извозних земаља, извоз је највише повећан управо у Немачку (за 16,1% мг.), затим у Румунију (за 16,0% мг.). Збирно је **извоз у првих пет земаља повећан за 5,4% међугодишње**, а **чинио је 38,7% укупног извоза Републике Србије** у првих десет месеци 2023. године.

Више од половине увоза Републике Србије потиче из земаља ЕУ (готово 57%), следи увоз из земаља евроазијске уније и ЦЕФТЕ. Србија је у периоду јануар - октобар 2023. године забележила **робни увоз из 214 различитих земаља**.

Земље из којих је Србија највише увозила у првих десет месеци 2023. године су **Немачка (13,1% укупног увоза)** и **Кина (12,3%)**. У поређењу са истим периодом прошле године, **вредност увоза из Немачке је престигла вредност увоза из Кине**, те је Немачка поново постала земља из које се највише увози у Србију. У оквиру групе од првих пет земаља, највећи међугодишњи раст увоза забележен је из Немачке (за 9,1%), док је највећи пад увоза забележен из Руске Федерације (за 41,3% мг.). Збирно гледајући, **увоз из првих пет земаља је смањен за 7,9%** у односу на увоз у истом периоду 2022. године, а **чинио је 41,9% укупног робног увоза Републике Србије** у периоду јануар - октобар 2023. године.

Првих пет земаља у извозу и увозу Републике Србије, јануар - октобар 2023. године

Земља	Извоз (у 000 евра)	Учешће (%)	Индекс	Земља	Увоз (у 000 евра)	Учешће (%)	Индекс
Немачка	3.615.819	15,1	116,1	Немачка	3.995.296	13,1	109,1
БиХ	1.673.915	7,0	96,2	Кина	3.730.949	12,3	93,5
Италија	1.499.859	6,3	89,6	Италија	2.216.980	7,3	103,7
Мађарска	1.300.969	5,4	104,1	Турска	1.408.211	4,6	83,9
Румунија	1.176.023	4,9	116,0	Руска Фед	1.395.936	4,6	58,7

Посматрано **према привредним субјектима**, на месту највећег извозника Републике Србије налази се **Serbia Zijin Mining**, а следе **Serbia Zijin Bor Copper** и **HBIS GROUP Serbia Iron & Steel**. У првих десет месеци 2023. године, **укупна вредност извоза петнаест највећих извозника Србије износила је 6,0 млрд евра** (око 25% укупног извоза).

Петнаест највећих извозника Републике Србије у периоду јануар - октобар 2023. године

Ред. бр.	Назив извозника	Седиште	Вредност извоза (млн евра)
1.	Serbia Zijin Mining D.O.O.	Брестовац	957,1
2.	Serbia Zijin Bor Copper	Бор	633,5
3.	HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o.	Београд	458,9
4.	ZF Serbia D.O.O.	Панчево	415,8
5.	LEONI Wiring Systems Southeast d.o.o.	Прокупље	415,7
6.	Tigar Tyres d.o.o.	Пирот	397,1
7.	Društvo za trgovinu ROBERT BOSCH d.o.o.	Београд	380,6
8.	Henkel Srbija	Београд	353,2
9.	Yura Corporation d.o.o.	Рача	331,5
10.	Naftna Industrija Srbije a.d.	Нови Сад	329,1
11.	Hemofarm a.d.	Вршац	289,9
12.	SCM POWER d.o.o.	Београд	282,9
13.	Philip Morris Operations a.d.	Ниш	242,5
14.	MINTH AUTOMOTIVE Europe d.o.o.	Лозница	237,8
15.	GORENJE DOO	Ваљево	237,1

Посматрано према наменским групама робне размене, Србија је у периоду јануар - октобар 2023. **највише извозила и увозила интермедијарне производе** (41,6% укупног извоза и 34,7% укупног увоза).

Посматрано по регионима, **Војводина има највеће учешће у извозу Републике Србије (33,2% у првих десет месеци 2023. године)**, док се по вредности оствареног увоза налази **на другом месту (33,3%)**, након Београдског региона (43,0%).

Извоз и увоз Републике Србије по регионима,
јануар - октобар 2023. године (учешће %)

VIII.2. Спољнотрговинска робна размена АП Војводине

Укупна спољнотрговинска робна размена АП Војводине у периоду јануар - октобар 2023. године износила је **18,1 млрд евра** (што чини 33,2% укупне размене Републике Србије у истом периоду), и **за 2,8% је мања** од робне размене остварене у истом периоду 2022. године.

Укупан робни извоз АП Војводине је у првих десет месеци 2023. године износио **8,0 млрд евра** (што чини 33,2% укупног извоза Србије у истом периоду), и **за 3,1% је већи** од вредности извоза забележеног у истом периоду прошле године, док је **увоз реализован у вредности од 10,1 млрд евра** (што чини 33,3% укупног увоза Србије), и **за 6,9% је мањи** у односу на увоз у првих десет месеци 2022. године.

Из спољнотрговинске робне размене АП Војводине је у периоду јануар - октобар 2023. године забележен **дефицит у вредности од 2,2 млрд евра**, који је за 992 млн евра мањи од дефицита забележеног у истом периоду 2022. године. **Покривеност увоза извозом у Војводини је у првих десет месеци 2023. године износила 78,5%** и, због раста извоза уз истовремени пад увоза, већа је него у истом периоду прошле године када је износила 70,9%.

Спољнотрговинска робна размена АП Војводине

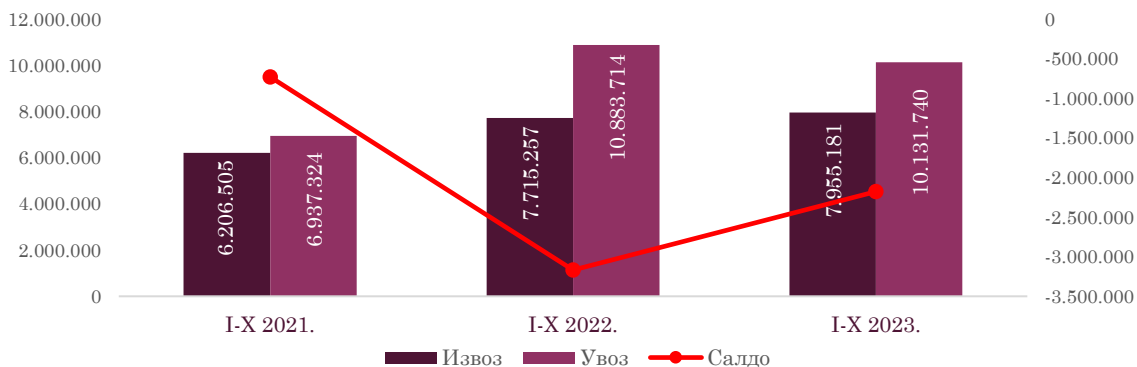
*у 000 евра

Период	Извоз	Индекс	Увоз	Индекс	Укупно	Индекс	Салдо
I-X 2023.	7.955.181	103,1	10.131.740	93,1	18.086.921	97,2	-2.176.560
I-X 2022.	7.715.257	124,3	10.883.714	156,9	18.598.971	141,5	-3.168.457
2022.	9.266.202	123,1	13.158.500	152,8	22.424.702	138,9	-3.892.297
2021.	7.526.643	123,6	8.612.676	135,2	16.139.319	129,5	-1.086.033

Спољнотрговинска робна размена АП Војводине (у хиљадама евра)

Посматрано по наменским групама, Војводина је у периоду јануар - октобар 2023. године **највише извозила и увозила интермедијарне производе** (38,4% укупног извоза и 31,1% укупног увоза Војводине чине интермедијарни производи).

Посматрано по управним окрузима, **доминантно учешће у спољнотрговинској робној размени АП Војводине има Јужнобачки округ (29,4% извоза, а нешто мање од половине укупног увоза АП Војводине, тачније 46,8% реализовао је Јужнобачки округ у првих десет месеци 2023. године)**. На другом месту се налази **Сремски округ**, са учешћем од 23,5% у извозу, односно 22% у укупном увозу АП Војводине у посматраном периоду.

Извоз и увоз АП Војводине по управним окрузима, јануар - октобар 2023. године (учешће у %)

Спољнотрговинска робна размена, по Класификацији делатности (КД 2010)

Прерађивачка индустрија представља сектор са доминантним учешћем у извозу АП Војводине (94,3% у периоду јануар - октобар 2023. године), а међугодишње је забележила раст извоза од 6,9%. Раст је забележен у 16 од 23 области прерађивачке индустрије (које заједно чине 82,6% укупног извоза Прерађивачке индустрије АП Војводине у посматраном периоду), а највећи допринос расту извоза Прерађивачке индустрије потекао је од извоза моторних возила и приколица, затим непоменутих машина и опреме, као и електричне опреме.

На другом месту у извозу АП Војводине налази се **извоз сектора Пољопривреда, шумарство и рибарство**, који је остварио **међугодишње смањење од 38,8%**, као и **смањење учешћа у укупном извозу**, са 8,1% колико је износило у периоду јануар -

октобар прошле године, на **4,8%** у истом периоду ове године. Овом резултату је највише допринео кумулативни пад извоза кукуруза од **71,8% мг.**, групе која чини 17,3% укупног извоза целокупне пољопривреде у Војводини у посматраном периоду.

Преостали извоз АП Војводине, посматрано по секторима делатности, односи се на извоз сектора **Снабдевање водом и управљање отпадним водама** (0,4% извоза), **Информисање и комуникације** (0,4%) и **Рударство** (свега 0,1% укупног извоза).

Када је реч о увозу АП Војводине, посматрано по секторима делатности, **Прерађивачка индустрија** остварује нешто **више од половине укупног војвођанског увоза** (**56,9%** у периоду јануар - октобар 2023. године), а међугодишње је забележила **смањење вредности увоза за 7,0%**. Смањење је забележено у **16 од 23 области** Прерађивачке индустрије (које заједно чине 58,2% укупног увоза Прерађивачке индустрије Војводине у посматраном периоду), а највећи утицај на смањење увоза Прерађивачке индустрије АП Војводине имао је **увоз хемикалија и хемијских производа**, потом **увоз непоменутих машина и опреме**, као и увоз **основних метала**.

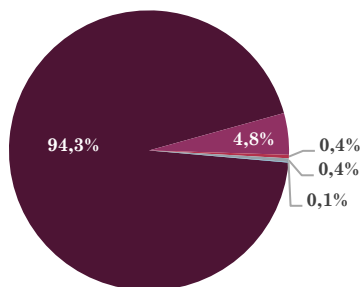
На другом месту је **увоз сектора Рударство** (учешће **25,2%** у периоду јануар - октобар 2023. године), који је међугодишње забележио пад од **21,0%**. Пад увоза у овом сектору највећим делом је **проузрокован смањењем увоза сирове нафте и природног гаса (-21,1% мг.)**, групе која чини 98,8% увоза читавог сектора Рударство у АП Војводини у посматраном периоду.

Увоз сектора Некласификовано по КД налази се на трећем месту у укупном увозу АП Војводине (учешће **14,5%** у периоду јануар - октобар 2023. године), док се на четвртном месту налази **увоз Пољопривреде, шумарства и рибарства** (учешће **3,0%**), који је забележио међугодишње **повећање вредности увоза од 21,3%** (првенствено због знатно већег увоза семенског кукуруза).

Преостали увоз АП Војводине чини увоз сектора **Снабдевање водом и управљање отпадним водама** (учешће 0,3%) и **Информисање и комуникације** (0,1%).

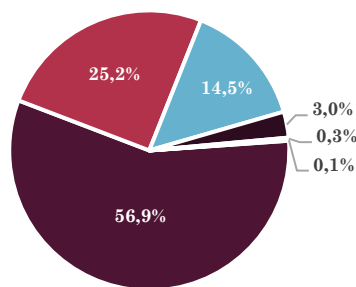
Од почетка 2023. године до краја октобра, за разлику од истог периода прошле године, у **Војводини није забележен увоз сектора Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром**, који је у истом периоду прошле године износио 9,0 млн евра, а услед изостанка увоза електричне енергије.

Структура извоза АП Војводине, јануар - октобар 2023. године

- Прерађивачка индустрија
- Пољопривреда, шумарство и рибарство
- Снабдевање водом и управљање отпадним водама
- Информисање и комуникације
- Рударство

Структура увоза АП Војводине, јануар - октобар 2023. године

- Прерађивачка индустрија
- Рударство
- Некласификовано по КД
- Пољопривреда, шумарство и рибарство
- Снабдевање водом и управљање отпадним водама
- Информисање и комуникације

Посматрано по областима делатности, из Војводине су у периоду јануар - октобар 2023. године **највише извозиле** управо области прерађивачке индустрије, и то **Производња електричне опреме**, **Производња прехранбених производа**, **Производња непоменутих машина и опреме** и **Производња моторних возила и приколица**. Ове четири области делатности реализују **готово половину целокупног извоза АП Војводине (48,2% у периоду јануар - октобар 2023)**.

Извоз **електричне опреме**, област са појединачно највећом вредношћу извоза у Војводини (1,2 млрд евра у периоду јануар - октобар 2023. године), остварио је кумулативни **раст од 15,7%** у односу на исти период прошле године, **са учешћем у укупном извозу од 14,9%** (13,3% у истом периоду прошле године). Извоз **прехранбених производа** из Војводине (1,0 млрд евра у првих десет месеци 2023) забележио је **раст од 1,3% мр.**, уз **учешће од 12,8%** у укупном извозу (13,1% у истом периоду прошле године). Извоз **непоменутих машина и опреме** бележи кумулативни **раст од 24,7%** и вредност извоза од 826 млн евра (**учешће од 10,4%** у укупном војвођанском извозу наспрам 8,6% у истом периоду 2022), док је извоз **моторних возила и приколица** позициониран на четвртном месту у укупном извозу АП Војводине у посматраном периоду, са **учешћем од 10,1%** и забележеним **растом од 32,8%** у односу на исти период прошле године.

Извоз АП Војводине по областима делатности, јануар - октобар 2023.

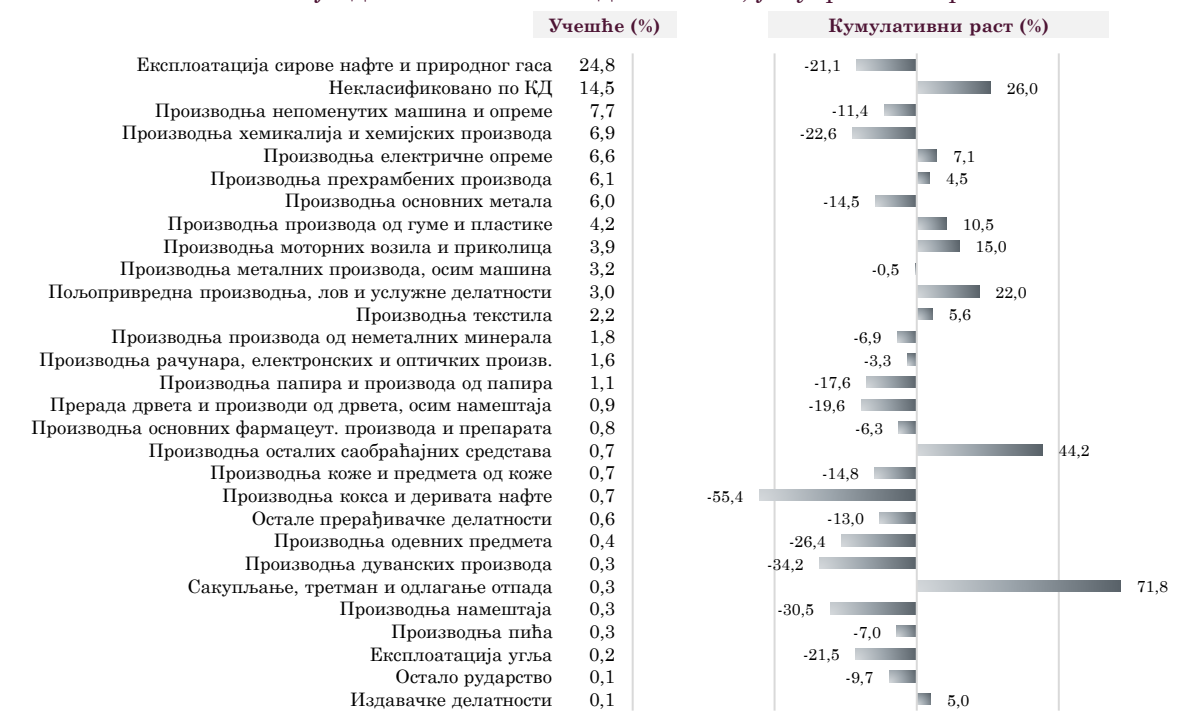
У увозу АП Војводине на првом месту је увоз области сектора Рударство, и то **Експлоатација сирове нафте и природног гаса (24,8%** укупног војвођанског увоза у периоду јануар - октобар 2023. године). Следи увоз области **Некласификовано по КД (учешће 14,5%)**, **Производња непоменутих машина и опреме (7,7%)** и **Производња хемикалија и хемијских производа (6,9%)**. **Више од половине укупног увоза АП Војводине остварују наведене четири области делатности (54,0% у периоду јануар - октобар 2023. године)**.

Увоз сирове нафте и природног гаса, области са појединачно највећом вредношћу увоза у Војводини у првих десет месеци ове године (2,5 млрд евра), остварио је

кумулятивни пад од **21,1%** у односу на исти период прошле године, уз истовремено смањење учешћа у укупном војвођанском увозу, са 29,3% на 24,8%. Увоз области **Некласификовано по КД** је забележио раст од **26,0%** мг., док су области **Производња непоменутих машина и опреме** и **Производња хемикалија и хемијских производа** забележиле међугодишње **смањење увоза, од 11,4% и 22,6%** респективно. Увоз **електричне опреме**, који је позициониран на петом месту, са **учешћем од 6,6%** у укупном војвођанском увозу, забележио је **раст од 7,1%** мг.

Увоз АП Војводине по областима делатности, јануар - октобар 2023.

Ако се посматрање сузи на ниво артикала, из АП Војводине се, као и на нивоу целе земље, највише извозе **Сетови проводника за паљење, остали сетови за возила**, који су у првих десет месеци ове године извезени у вредности од **436 млн евра**, са учешћем од **5,5%** у укупном извозу АП Војводине, а забележили су међугодишње **повећање вредности извоза од 27,2%**. Војвођански извоз Сетова проводника за паљење, осталих сетова за возила, чини **31,3%** укупног републичког извоза овог артикла у посматраном периоду.

Делови за електромоторе и електричне генераторе, као и електричне генераторске агрегате и ротационе конверторе, представљају други артикал у извозу АП Војводине, са учешћем од **3,7%** и међугодишњим **повећањем вредности извоза од 23,1%** у посматраном периоду (Војводина извози **97,7%** укупног републичког извоза овог артикла).

На трећем месту је извоз **Осталих лекова, за малопродају**, који чини **2,7%** укупног војвођанског извоза, а забележио је повећање вредности извоза од **25,1%** мг.

Војводина реализује **целокупан републички извоз Вучних мотора** наизменичне струје, вишефазних, снаге **>75Kw**, као и **готово целокупан републички извоз Турбокомпресора једностепених, Гасних уља без биодизела, Циркулационих пумпи за грејне системе и Хране за псе и мачке**.

Из Војводине је у периоду јануар - октобар 2023. године **извезено 4.890 различитих врста производа.**

Десет најзаступљенијих производа у извозу АП Војводине

Назив производа	2022.			I-X 2023.			Учешће у извозу РС датог артикла
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс 2022 / 2021	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс I-X 2023 / I-X 2022	
УКУПНО	4.969 врста производа			4.890 врста производа			
Сетови проводника за паљење, остали сетови за возила	430.017	4,6%	114,0	436.169	5,5%	127,2	31,3%
Делови за машине из тарифног броја 8501 и 8502 ³ , остало	293.885	3,2%	143,6	293.189	3,7%	123,1	97,7%
Остали лекови, за малопродају	206.883	2,2%	131,2	217.975	2,7%	125,1	81,4%
Храна за псе и мачке, скроб>30%, млечни производи=<10%	121.401	1,3%	114,6	144.644	1,8%	147,3	97,8%
Турбокомпресори, једностепени, остали	52.489	0,6%	607,9	137.909	1,7%	502,0	99,9%
Вучни мотори наизменичне струје, вишефазни, снаге>75kW	80.700	0,9%	3.233.498,6	130.545	1,6%	251,6	100,0%
Циркулационе пумпе за грејне системе и слично	174.789	1,9%	106,6	128.389	1,6%	89,3	98,2%
Делови и прибор за моторна возила (8701-8705) ⁴ , остало	123.230	1,3%	116,5	127.656	1,6%	128,1	48,0%
Гасна уља, за остале сврхе, S=<0,001%, без биодизела	237.000	2,6%	119,8	116.848	1,5%	51,6	98,3%
Издвни лонци и издвуне цеви, остали, за моторна возила	80.982	0,9%	2.379,9	113.693	1,4%	187,1	89,3%

У Војводину је у првих десет месеци 2023. године увезено 6.607 различитих врста производа.

На првом месту је увоз **Нафте и уља од битуменозних минерала, сирове**, у вредности од **1,5 млрд евра**, који чини **14,5% укупног војвођанског увоза** у посматраном периоду, али је међугодишње **смањен за 20,0%**. Међу земљама из којих се увози нафта, за разлику од истог периода прошле године, појавили су се Казахстан, Новрвешка, Либија, Нигерија и Азербејџан, док је увоз из Руске Федерације и Ирака смањен. **Војводина је реализовала целокупан републички увоз нафте у посматраном периоду.**

На другом месту је увоз **Гаса природног у гасовитом стању**, у вредности од **1,1 млрд евра** у посматраном периоду (**10,4% укупног војвођанског увоза**), који је међугодишње **смањен за 22,5%** (вођено смањеним увозом из Мађарске).

Следи увоз **Неразврстане робе по ЦТ - робе у слободној зони (9,9% укупног војвођанског увоза у периоду јануар - октобар 2023)** и **Неразврстане робе по ЦТ - робе на складиштењу (4,6%)**, који је међугодишње **повећан за 46,0%**, односно **смањен за 2,4%**, респективно.

³ ЦТ 8501 - Електромотори и електрични генератори; ЦТ 8502 - Електрични генераторски агрегати и ротациони конвертори (претварачи).

⁴ ЦТ 8701 - Трактори (осим оних из тарифног броја 8709); ЦТ 8702 - Моторна возила за превоз десет или више особа, укључујући возача; ЦТ 8703 - Путнички аутомобили и друга моторна возила конструисана првенствено за превоз лица (осим оних из тарифног броја 8702), укључујући „караван” и „комби” возила и возила за трке; ЦТ 8704 - Моторна возила за превоз робе; ЦТ 8705 - Моторна возила за специјалне сврхе (нпр: возила за превлачење неисправних аутомобила, дизалична возила, ватрогасна возила, возила са уграђеном бетонском мешалицом, возила за чишћење путева, возила за прскање и посипање, возила - покретне радионице, покретне радиолошке јединице), осим оних конструисаних првенствено за превоз путника или робе.

Десет најзаступљенијих производа у увозу АП Војводине

Назив производа	2022.			I-X 2023.			Учешће у увозу РС датог артикла
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс $\frac{2022}{2021}$	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс $\frac{I-X 2023}{I-X 2022}$	
УКУПНО	6.629	врста производа		6.607	врста производа		
Нафта и уља од битуменозних минерала, сирова	2.175.517	16,5%	191,1	1.464.741	14,5%	80,0	100,0%
Гас природни у гасовитом стању	1.634.050	12,4%	385,5	1.051.927	10,4%	77,5	99,8%
Неразврстана роба по ЦТ-роба у слободној зони	844.300	6,4%	168,1	998.029	9,9%	146,0	79,8%
Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу	584.550	4,4%	132,9	470.834	4,6%	97,6	18,2%
Делови за машине из тарифног броја 8501 и 8502, остало	173.780	1,3%	162,2	170.272	1,7%	121,7	61,6%
Жица од рафинисаног бакра, попречног пресека >6mm	221.779	1,7%	112,8	167.419	1,7%	87,4	83,8%
Производи остали, од пластичних маса, остало	73.022	0,6%	111,3	70.269	0,7%	120,5	37,9%
Аутомобили, дизел, >1.500-2.500 cm ² , употребљавани	72.124	0,5%	125,0	58.258	0,6%	98,6	41,1%
Делови изолациони, од пластичне масе	55.688	0,4%	103,9	56.102	0,6%	123,1	56,7%
Инвертори, снаге преко 7,5 kVA, остали	52.415	0,4%	460,7	54.778	0,5%	139,6	82,8%

Спољнотрговинска робна размена по земљама

Извоз АП Војводине се у највећој мери ослања на тражњу ЕУ и региона. **На тржиште ЕУ пласирано је 71,1% укупног војвођанског извоза** у периоду јануар - октобар 2023. године, што је **за 2,9% више** мг. (Војводина у ЕУ највише извози електричну опрему и моторна возила и приколице). Следи пласман **на тржиште ЦЕФТА (20,3% укупног војвођанског извоза)**, који је мг. **смањен за 6,5%** (у земље ЦЕФТА највише се извозе **прехранбени производи и деривати нафте**).

Нешто више од половине увоза АП Војводине потиче такође из земаља ЕУ (52,6% у периоду јануар - октобар 2023), који је међугодишње **смањен за 6,4%** (из ЕУ се највише увозе **машине и опрема, електрична опрема и прехранбени производи**). На другом месту је увоз из земаља **АПЕС⁵**, одакле Војводина реализује **23,0%** свог увоза, затим увоз из земаља **СИС⁶** (14,4% увоза) и из земаља **ОПЕС⁷** (9,0%).

Извоз АП Војводине
јануар - октобар 2023.

	Учешће	Индекс
ЕУ:	71,1%	102,9
ЦЕФТА:	14,4%	93,5

Увоз АП Војводине
јануар - октобар 2023.

	Учешће	Индекс
ЕУ:	52,6%	93,6
АПЕС:	23,0%	76,0
СИС:	14,4%	76,9
ОПЕС:	9,0%	91,6

⁵ АПЕС – Азијско пацифичко економско удружење.

⁶ СИС – Комонвелт независних држава.

⁷ ОПЕС – Удружење земаља извозника нафте.

Појединачно гледано, Војводина је у периоду јануар - октобар 2023. године забележила **извоз у 150 различитих земаља**. Извоз у првих десет земаља чинио је **66,3% укупног војвођанског извоза** у периоду јануар - октобар ове године.

Главна дестинација војвођанског извоза је традиционално **Немачка (20,8% укупног робног извоза АП Војводине** у посматраном периоду), у коју је извезено **за 30,7% више** него у истом периоду прошле године. **Учешће Немачке у укупном извозу прерађивачке индустрије Војводине расте из године у годину** – са 14,0% у 2020. на 21,3% у 2023, што је јасан показатељ важности немачке привредне активности за нашу прерађивачку индустрију и извоз. Војвођански извоз прерађивачке индустрије у Немачку је у периоду јануар - октобар 2023. године међугодишње повећан за 31,7%, а највећи део тог раста дугује се повећаном извозу машина и опреме, моторних возила и приколица и електричне опреме.

Поред Немачке, из Војводине се значајан извоз пласира и у **Италију (8,6%), Босну и Херцеговину (8,4%) и Мађарску (7,2%)**. У односу на период јануар - октобар прошле године, у групи од водећих десет извозних дестинација, поред извоза у Немачку, **повећан је и извоз у Чешку** (за 16,7% мг.), **Црну Гору** (12,7% мг.), као и **Словенију** (за 1,5% мг.), док је извоз у остале међугодишње смањен, а **највише је смањен извоз у Румунију, за 36,8% мг.** (услед смањеног извоза кукуруза).

Првих десет земаља у извозу АП Војводине са најзначајнијим извозним областима КД, јануар - октобар 2023. године

Земља	Извоз (у 000 евра)	Учешће (%)	Индекс	Најзначајније извозне области КД
Немачка	1.651.693	20,8	130,7	електрична опрема (42,1%); моторна возила и приколице (14,0%)
Италија	682.321	8,6	92,3	одевни предмети (17,3%); прехранбени производи (16,8%)
БиХ	665.137	8,4	86,6	кокс и деривати нафте (26,3%); прехранбени производи (16,7%)
Мађарска	572.224	7,2	95,2	моторна воз. и приколице (32,3%); непом. машине и опр. (18,9%)
Руска Фед.	322.866	4,1	95,5	одевни предмети (25,1%); прехранбени производи (21,9%)
Румунија	306.066	3,8	63,2	моторна воз. и приколице (21,2%); пољопривредна произ. (18,3%)
Хрватска	296.018	3,7	90,1	прехранбени производи (28,2%); одевни предмети (9,3%)
Чешка	286.629	3,6	116,7	електрична опрема (29,9%); намештај (29,4%)
Словенија	262.068	3,3	101,5	ост. прерађивачке дел. (25,4%); непом. машине и опрема (13,4%)
Црна Гора	229.258	2,9	112,7	прехранбени производи (28,8%); пиће (7,5%)

Када је реч о увозу, **Војводина је у првих десет месеци 2023. године забележила увоз из 172 различите земље**, при чему је **увоз из првих десет земаља чинио 64,5% укупног увоза АП Војводине** у посматраном периоду.

Највећи увоз Војводина реализује **из Немачке (15,3%) и Руске Федерације (11,0%)**. Међугодишње, увоз је у оквиру групе од водећих десет земаља из којих Војводина увози, **највише повећан из Немачке**, за 92,9 млн евра, док је с друге стране, **међугодишње значајно смањен из Мађарске**, за 540 млн евра или 55,1%, **услед смањеног увоза гаса** (у првих десет месеци 2022. из Мађарске је увезено гаса у вредности од 670,3 млн евра, а у истом периоду ове године свега 87,3 млн евра). Такође, **значајније је смањен и увоз из Руске Федерације**, за 750 млн евра или 40,2% мг., услед смањене вредности увоза нафте.

Првих десет земаља у увозу АП Војводине са најзначајнијим увозним областима КД,
јануар - октобар 2023. године

Земља	Увоз (у 000 евра)	Учешће (%)	Индекс	Најзначајније увозне области КД
Немачка	1.547.213	15,3	106,4	некласификовано по КД (28,0%); основни метали (12,2%)
Руска Фед.	1.115.036	11,0	59,8	сирова нафта и прир. гас (86,5%); хемикалије и хем. произ. (9,9%)
Кина	898.314	8,9	98,3	некласификовано по КД (36,0%); непом. маш. и опрема (15,1%)
Италија	748.239	7,4	104,7	некласификовано по КД (14,2%); непом. маш. и опрема (13,9%)
Ирак	652.641	6,4	68,0	сирова нафта и природни гас (100,0%)
Мађарска	439.706	4,3	44,9	сирова нафта и прир. гас (19,8%); некласифик. по КД (17,0%)
Аустрија	301.506	3,0	106,6	некласификовано по КД (35,7%); електрична опрема (16,2%)
Турска	288.971	2,9	77,7	основни метали (14,0%); непоменуте машине и опрема (11,1%)
Пољска	277.919	2,7	108,3	прехранбени произ.(21,7%); хемикалије и хем. произ. (16,1%)
Чешка	265.992	2,6	128,1	електрична опрема (43,9%); некласификовано по КД (13,7%)

VIII.3. Аграрна спољнотрговинска робна размена⁸

Укупна размена аграрних производа АП Војводине је у првих десет месеци 2023. године износила **2,5 млрд евра**, што је за **4,7% мање** у односу на размену остварену у истом периоду 2022. године. Међугодишње, **извоз агара је смањен за 10,8%**, док је **увоз повећан за 6,8%**.

Спољнотрговинска робна размена агара АП Војводине (по КД 2010)

Период	Извоз	Индекс	Увоз	Индекс	Укупно	Индекс	Салдо
I-X 2023.	1.543.402	89,2	981.597	106,8	2.524.999	95,3	561.805
I-X 2022.	1.730.695	112,0	919.488	136,9	2.650.182	119,6	811.207
2022.	2.074.868	111,4	1.183.865	134,9	3.258.733	118,9	891.003
2021.	1.862.627	112,3	877.342	121,6	2.739.969	115,1	985.285

*у 000 евра

У периоду јануар - октобар 2023. године, **учешће аграрних производа у укупном војвођанском извозу** износило је **19,4%**, док је у укупном војвођанском **увозу** заступљеност агара била **9,7%**.

Већа вредност извоза водећег извозног производа агара АП Војводине, Хране за псе и мачке (за 47,3% мг.), забележена у периоду јануар - октобар 2023. године последица је раста цене (за 25,0% мг). **Већи извоз** забележен је и код артикла **Семе уљане репице, остало**, како вредносно (3,9 пута мг.), тако и количински (5,8 пута мг.), иако је цена у посматраном периоду била нижа за 33,5% у поређењу са истим периодом 2022. године. Раст вредности извоза од 42,3% забележен је и код **Пива добијеног од слада у боцама до 10 l**, првенствено због раста цене за 35,2% мг. Извезене су значајно веће количине **Брашна од обичне пшенице и пира** (42,5% мг.), али због мање просечне извозне цене вредност извоза је већа свега 5,3%. **Безалкохолног пива** је извезено у вредности од 3,4 млн евра, док је у истом периоду прошле године извоз износио 22,5 хиљада евра. Евидентан је и раст вредности и количине извоза **Дувана за жвакање и дувана за шмркање** (3,5 пута мг.) у односу на исти период 2022. године, а треба напоменути да у 2021. и 2020. години није забележен извоз овог производа, и да је сва количина извезена из Војводине.

⁸Аграрну спољнотрговинску размену према Класификацији делатности (КД 2010) чине: сектор А-Пољопривреда, шумарство и рибарство и део сектора Ц-Прерађивачка индустрија (области: Производња прехранбених производа, Производња пића и Производња дуванских производа).

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Из АП Војводине је, за десет месеци 2023. године, извезено **331,8 хиљада тона Кукуруза, осталог**, што је за **60,5% мање мг.**, док је вредносно извоз мањи за 168,5 млн евра (71,8% мг.). У истом периоду, извезено је **свега 45,4 хиљада тона Уља од сунцокрета, за остале сврхе**, што је за **3,7% више** у односу на извоз у првих десет месеци прошле године, али је због извозне цене која је нижа за 31,9%, остварена **вредност извоза мања за 22,1 млн евра**. Забележен је и пад извоза **Шећера белог, у чврстом стању, и количински и вредносно**, иако је просечна извозна цена порасла у односу на исти период прошле године. **Главна дестинација извоза шећера у последњих пет година је Бугарска**, где је у периоду јануар - октобар 2023. године извезено 33.055 тона шећера мање у односу на исти период 2022. године. Међугодишње посматрано, извезене су и **мање количине јабука, кукуруза шећерца смрзнутог и пшенице тврде** и то за 19,8%, 70,4% и 90,0%, респективно.

Десет најзаступљенијих производа у извозу аграра АП Војводине, јануар - октобар 2023.

Назив производа	Вредност (у 000 евра)	Индекс $\frac{I-X 2023}{I-X 2022}$	Учешће	Тежина (у t)	Индекс $\frac{I-X 2023}{I-X 2022}$
Храна за псе и мачке, скроб>30%,млеч. производи=<10%	144.644	147,3	9,4%	44.740	117,8
Остала пшеница и наполица, остало	98.294	65,3	6,4%	425.365	86,0
Кукуруз, остали	66.271	28,2	4,3%	331.801	39,5
Уље од сунцокрета, шафранике, остало,за остале сврхе	53.194	70,6	3,4%	45.423	103,7
Сладолед, не садржи или садржи млечне масноће<3%	50.471	111,9	3,3%	17.394	86,5
Уље сојино, сирово, укључујући дегумирано, остало	46.125	80,8	3,0%	44.225	121,0
Концентрати беланчевина без млечних масноћа и слично	38.528	92,6	2,5%	20.625	85,3
Уље од сунцокрета, сирово, за остале сврхе	38.390	106,1	2,5%	42.378	151,4
Брашно, од обичне пшенице и пира	35.434	112,1	2,3%	103.284	142,5
Кукуруз, семенски, обични хибриди	34.355	112,4	2,2%	8.569	78,9

На увозној страни, у групи од првих десет најзаступљенијих производа, **забележено је смањење количине увоза Меса од домаћих свиња**, без костију, смрзнутог, затим **Кафе непржене са кофеином и Сладоледа**. Осим тога, међугодишње су увезене и мање количине **цигара и цигарилоса** које садрже дуван, **свиње живе масе** мање до 50 kg, **млека и павлаке**, и то за 45,2%, 12,9% и 43,0%, респективно.

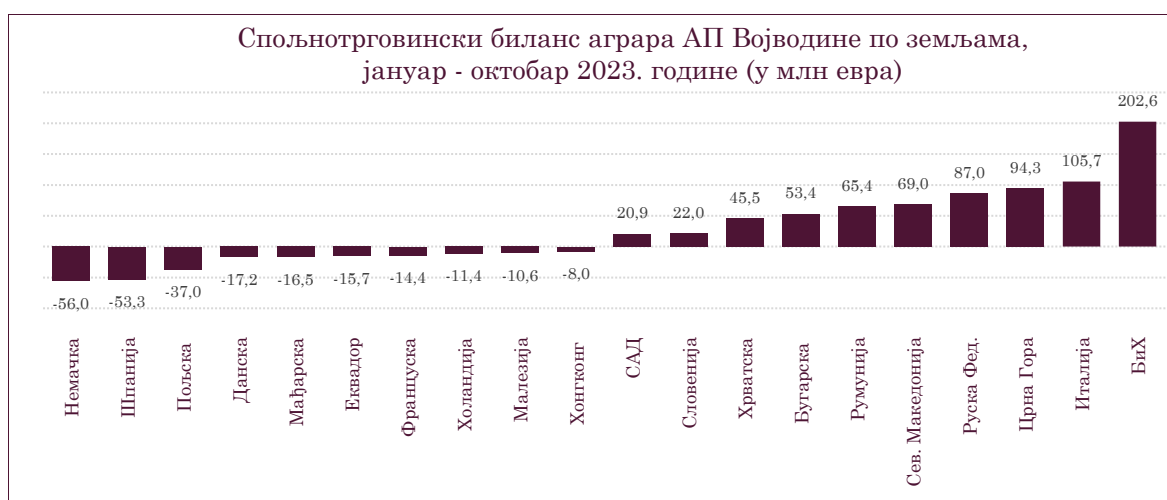
Десет најзаступљенијих производа у увозу аграра АП Војводине, јануар - октобар 2023.

Назив производа	Вредност (у 000 евра)	Индекс $\frac{I-X 2023}{I-X 2022}$	Учешће	Тежина (у t)	Индекс $\frac{I-X 2023}{I-X 2022}$
Соја у зрну, ломљена или дробљена, осим за сетву	35.777	135,1	3,6%	69.146	170,5
Месо од домаћих свиња, остало, без костију, смрзнуто	34.262	110,9	3,5%	10.253	83,0
Кукуруз, семенски, обични хибриди	33.837	318,0	3,4%	6.541	186,1
Брашно, прах и пелете, од меса или отпадака; чварци	19.455	152,8	2,0%	18.058	130,4
Сладолед, не садржи или садржи млечне масноће<3%	17.579	109,1	1,8%	5.059	88,6
Кафа, непржена, са кофеином	17.333	76,3	1,8%	6.150	81,6
Банане, остале, свеже	16.991	109,2	1,7%	19.902	98,7
Храна сточна, остало	16.415	111,9	1,7%	9.074	99,8
Уље палмино, остало, течно, за остале сврхе	16.184	83,4	1,6%	12.300	96,9
Коже говеђе, сирове, остале, укључујући крупоне, потрбушине	16.077	112,7	1,6%	14.473	96,8

С друге стране, повећање је забележено код увоза соје, пре свега због мање производње у 2022. години. Од укупне количине увезене соје, 72,4% је увоз из Хрватске. До значајнијег повећања увоза дошло је и код производа **Кукуруз, семенски, обични хибриди**, који је увезен у вредности од 33,8 млн евра, што је 3,2 пута више него у истом периоду 2022. године, првенствено због већег увоза из Француске, Румуније и Мађарске. У посматраном периоду, у АП Војводину је у односу на период јануар - октобар 2022. године увезено више парадајза (за 17,1%), семена шећерне репе (за 23,3%), хране за псе и мачке (за 26,4%).

Суфицит у спољнотрговинској размени аграра у АП Војводини остварује се извозом: хране за псе и мачке, кукуруза, пшенице, сладоледа, пива, јабука, брашна, сунцокретовог уља, шећера, тестенине, док **дефицит настаје увозом**, не само производа који се не производе у Србији, него и меса од домаћих свиња смрзнутог, семенског кукуруза, парадајза, црног лука, млека и павлаке.

IX. ЗАПОСЛЕНОСТ

Укупан број запослених у Републици Србији, према подацима за трећи квартал 2023. године, износио је **2.360.762** лица, што у односу на претходни квартал представља смањење за **3.378** лица или **0,1%**, док у односу на трећи квартал прошле године представља повећање од **51.807** лица, односно **2,2%**.

Међугодишњи раст регистроване запослености **одређен је повећањем броја запослених код правних лица** (за око 36 хиљ. лица или 2,0% мг.), као и **предузетника и запослених код њих и лица која самостално обављају делатност** (за око 18 хиљ. лица или 4,6% мг.), док је с друге стране **број регистрованих индивидуалних пољопривредника међугодишње смањен** (за око 2,6 хиљ. лица или -4,7% мг.).

Регистрована запосленост у приватном сектору у Србији износи око **1,8** млн лица (што чини 74% укупне регистроване запослености у Србији) и **повећана је за око 51** хиљ. лица у односу на исти период прошле године (за 3,0% мг.).

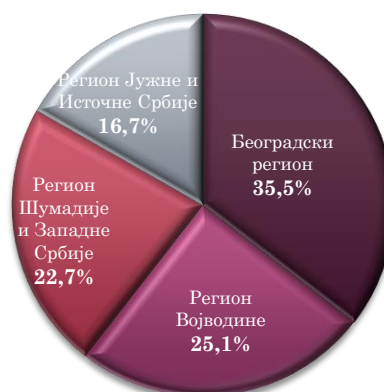
У јавном сектору, број регистровано запослених у Србији за трећи квартал 2023. године износи **609.609** лица, што је **за готово хиљаду лица више него у истом периоду прошле године** (раст од 0,2% мг.), а **за око 3** хиљ. лица мање у односу на претходни квартал (-0,6%). Запосленост у јавном сектору је **повећана претежно у области образовања**.

Посматрано по секторима делатности, у Републици Србији је у трећем кварталу 2023. године, у односу на исти квартал 2022. године, **највеће повећање броја запослених забележено у сектору Стручне, научне и техничке делатности** (за 17.004 лица), и то у области Архитектонске и инжењерске делатности, инжењерско испитивање и анализе (повећање запослених од готово 11 хиљ. лица мг.), као и сектору **Информисање и комуникације** (раст за 12.408 лица), и то у оквиру области Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане делатности (повећање запослености за готово 12 хиљ. лица мг.).

Посматрано према статистичким територијалним јединицама, **највећи број запослених бележи Београдски регион (837.246 у трећем кварталу 2023. године), за којим следи Регион Војводине (592.413 запослених) и Регион Шумадије и Западне Србије (535.835 запослених), док је најмањи број запослених регистрован у Региону Јужне и Источне Србије (395.268).** У односу на исти период прошле године, запосленост је повећана у свим регионима Републике Србије, а највише у Београдском региону (за око 25 хиљ. лица или 3,1% мг.).

Стопа запослености у Републици Србији износи 50,7%, а на нивоу Војводине 49,6%, према Анкети о радној снази РЗС-а за трећи квартал 2023. године.

Регистрована запосленост по регионима Србије, Q3 2023. године

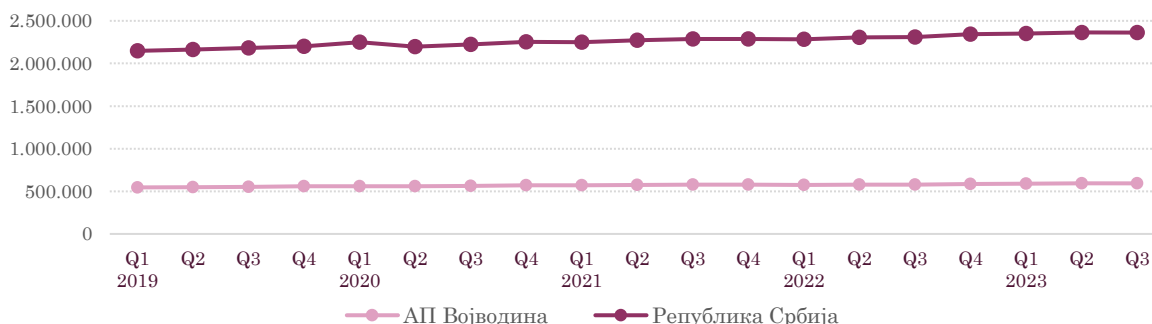

У Војводини је запосленост у трећем кварталу 2023. године, у односу на исти период прошле године, повећана за 14.407 лица, односно 2,5% и чинила је 25,1% укупне запослености у Републици Србији у истом периоду. Запосленост је у Војводини смањена у односу на претходни квартал ове године, за 1.358 лица, односно 0,2%.

Посматрано по кварталима, запосленост, како на републичком, тако и на покрајинском нивоу, има благо узлазну путању и бележи врхунац у другом кварталу ове године, са апсолутним износом од 593.771 запослених у Војводини, односно 2.364.140 запослених у целој земљи.

Регистрована запосленост у Републици Србији и АП Војводини по кварталима

Посматрано према модалитетима запослености, у Војводини је у трећем кварталу 2023. године највише запослених било у правним лицима (471.096, односно 79,5%), за 2,3% више у односу на трећи квартал 2022. године. Предузетника и запослених код њих, као и лица која самостално обављају делатност било је 105.638 (17,8%), што је за 4,4% више у односу на исти квартал 2022. године, док је регистрованих индивидуалних пољопривредника било 15.679 (2,7%), што је за 5,0% мање у односу на трећи квартал претходне године.

Модалитети регистроване запослености у Војводини, међугодишњи раст, трећи квартал 2023. године

Посматрано по секторима делатности, у Војводини је у трећем кварталу 2023. године највише запослених (посматрано у оквиру приватног сектора) регистровано у Прерађивачкој индустрији (27,0%) и Трговини на велико и трговини на мало (15,7%), а следи запосленост у секторима Здравствена и социјална заштита и Образовање (учешће по 6,9%), те сектору Саобраћај и складиштење (5,5%).

У односу на трећи квартал прошле године, у Војводини је запосленост највише порасла у сектору Информисање и комуникације (за 10,3% мг.), потом у сектору Финансијске делатности и делатност осигурања (9,3% мг.), Рударство (9,1% мг.), Стручне, научне и техничке делатности (8,8% мг.) и сектору Пословање некретнинама (7,6% мг.), док је највише смањена у сектору Пољопривреда, шумарство и рибарство (-1,4% мг.), Државна управа и одбрана (-0,7% мг.) и сектору Административне и помоћне услужне делатности (-0,4% мг.).

Број регистровано запослених у Војводини према секторима делатности, трећи квартал 2023. године

Међугодишња стопе раста запослености по секторима делатности у Војводини, трећи квартал 2023. године (у %)

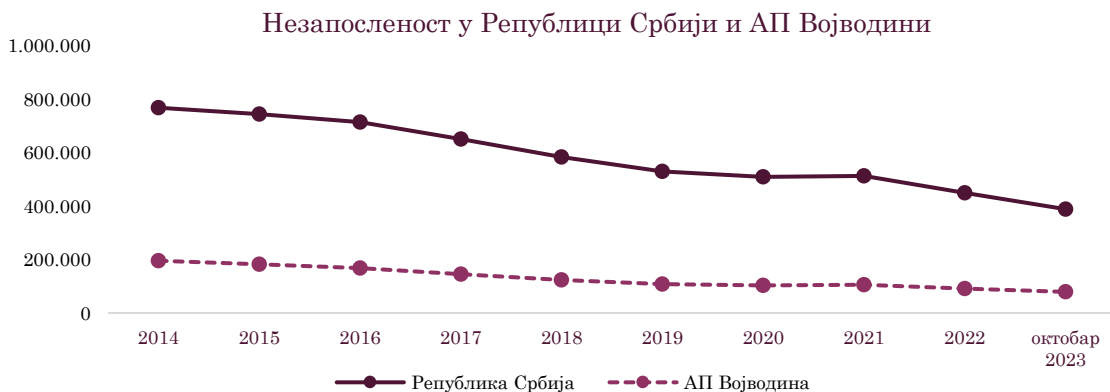

X. НЕЗАПОСЛЕНОСТ

Према подацима Националне службе за запошљавање (НСЗ), последњих година приметан је тренд смањења незапослености како на нивоу Републике Србије, тако и посматрано на нивоу Војводине. **У октобру 2023. године се на евиденцији НСЗ бележи мањи број незапослених у односу на октобар прошле године.**

Стопа незапослености у Републици Србији износи 9,0%, а на нивоу Војводине 10,1%, према Анкети о радној снази РСЗ-а за трећи квартал 2023. године.

У Републици Србији је на крају октобра 2023. године, на евиденцији НСЗ-а било 388.156 активно незапослених лица, што је за 40.556 лица, односно за 9,5% мање у односу на октобар 2022. године. Посматрано према регионима, највећи број незапослених лица је у октобру 2023. регистрован у Региону Шумадије и Западне Србије (137.856), а најмањи у Београдском региону (44.719). У Војводини је на крају октобра 2023. регистровано 78.915 активно незапослених лица, што је за 7.812 лица, односно за 9,0% мање у односу на октобар прошле године.

Посматрано према групама занимања незапослених лица, **на крају октобра 2023. године, у Србији највећи број незапослених лица је припадао групи Економисти (6,5% од укупно незапослених), затим Обрађивачи метала (4,9% незапослених) и Трговци (4,6%). С друге стране, групе занимања са највећим бројем пријављених потреба за запошљавањем у Србији су, на крају октобра 2023, Информатичари и статистичари (33%) и Грађевинари (9,1%).**

Групе занимања са највећим бројем незапослених у Србији, октобар 2023.

Групе занимања са највећим бројем пријављених потреба за запошљавањем у Србији, октобар 2023.

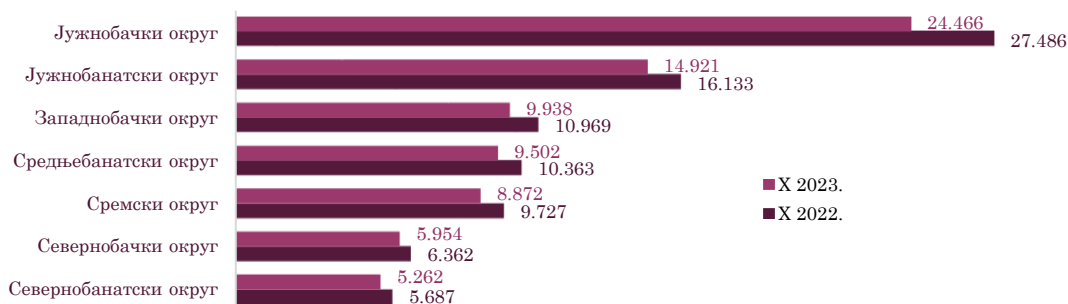

Незапосленост је у октобру 2023. године, међугодишње смањена у сваком округу АП Војводине појединачно посматрано. Највеће међугодишње смањење забележено је у Јужнобачком округу (-11,0% мг.), а потом следи Западнобачки округ где је незапосленост смањена за 9,4% мг., затим Сремски округ (-8,8% мг.), Средњебанатски округ (-8,3% мг), Севернобанатски и Јужнобанатски округ (по -7,5% мг.) и на крају Севернобачки округ (-6,4% мг.).

Број активно незапослених лица према окрузима АП Војводине

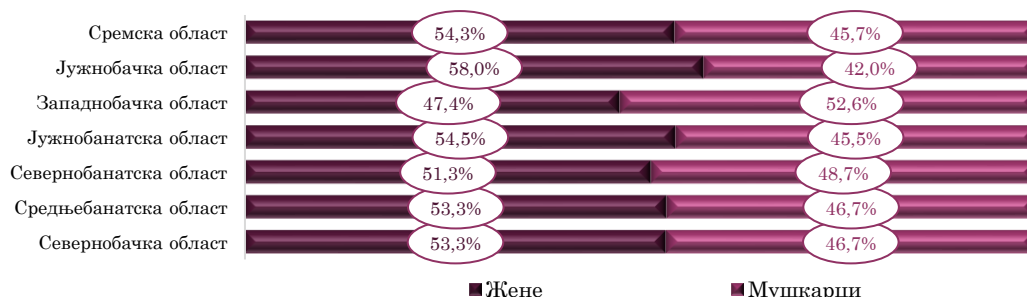
Посматрано према општинама АП Војводине, највећи број незапослених је регистрован у Граду Новом Саду (13,0% од укупног броја незапослених у Војводини), а најмањи у општини Сремски Карловци (0,3%).

Општине са најмањим и највећим бројем незапослених лица по окрузима АП Војводине, октобар 2023. године

Округ	Укупно	Општина са најмањим бројем незапослених лица у округу	Општина са највећим бројем незапослених лица у округу
АП Војводина	78.915	-	-
Севернобанатски	5.262	Ада (381)	Кикинда (2.019)
Севернобачки	5.954	Мали Иђош (1.359)	Суботица (3.180)
Сремски	8.872	Пећинци (465)	Рума (2.025)
Средњебанатски	9.502	Нова Црња (934)	Зрењанин (4.686)
Западнобачки	9.938	Оџаци (1.350)	Сомбор (4.321)
Јужнобанатски	14.921	Опово (582)	Панчево (4.620)
Јужнобачки	24.466	Ср. Карловци (256)	Нови Сад (10.276)

Посматрано према полу, у структури активно незапослених лица АП Војводине, 54,2% чине жене, а 45,8% мушкарци, посматрано према евиденцији на крају октобра 2023. године. У свим окрузима Војводине приближно је уједначена структура незапослених лица посматрано према полу, осим у Јужнобачком округу, где је нешто приметнија разлика (58,0% чине жене а 42,0% мушкарци).

Структура незапослених лица у евиденцији НСЗ, према полу и областима АП Војводине, октобар 2023. године

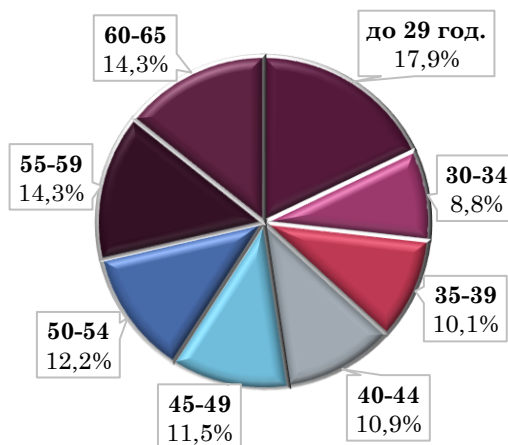

Посматрано према степену стручне спреме, највеће учешће у укупном броју активно незапослених лица Војводине чине лица **I степена стручне спреме (39,9%)**, а најмање учешће заузимају лица **VIII степена стручне спреме (0,04%)**.

Посматрано према старосној структури, у Војводини, према подацима за октобар 2023. године, 17,9% активно незапослених лица чине млади до 29 година старости. У групи старости 30-39 година, активно тражи запослење 18,9% незапослених. **Незапослена лица** која теже налазе запослење или на њега чекају дуже су у групи старости **50-65 година** и они чине **40,8%** укупног броја незапослених.

Незапослена лица према старости у Војводини, октобар 2023. године

Посматрано према трајању незапослености, на крају октобра 2023. године, у Војводини је 37,1% активно незапослених лица на посао чекало годину дана или краће, док је преосталих **62,9%** на посао чекало дуже од годину дана.

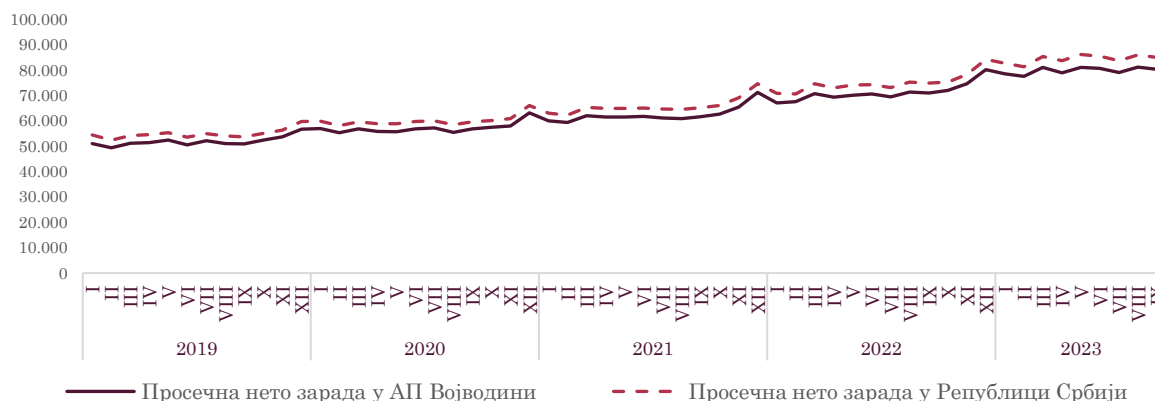

XI. ЗАРАДЕ

Просечна бруто зарада у Републици Србији је у септембру 2023. године износила 117.472 динара, док је просечна нето зарада износила 85.066 динара. У поређењу са истим месецом претходне године, просечна зарада за септембар 2023. године номинално је већа за 13,5%, а реално за 3,0%. У односу на претходни месец, просечна зарада у Србији забележиле је номинални пад од 1,2%, односно реални пад од 1,5%. Медијална нето зарада за септембар 2023. године износила је 65.727 динара, што значи да је 50% запослених остварило зараду до наведеног износа.

У АП Војводини је у септембру 2023. године просечна бруто зарада износила 111.257 динара (за 5,3% мање од републичког просека), а просечна нето зарада 80.404 динара (за 5,5% мање од републичког просека). У поређењу са истим месецом претходне године, просечна бруто и нето зарада у Војводини номинално су веће за 13,3% и 13,2%, респективно. У поређењу са претходним месецом, просечна бруто и нето зарада номинално је мања за 1,0%.

Просечна нето зарада у Републици Србији и АП Војводини (РСД)

Просечна бруто зарада у Републици Србији је за период јануар - септембар 2023. године износила 116.541 динара, док је просечна нето зарада износила 84.465 динара. Раст бруто и нето зарада, у периоду јануар - септембар 2023. године, у односу на исти период прошле године, износи 15,0% номинално, односно 1,0% реално. Раст зарада вођен је и даље бржим растом зарада у приватном сектору (16,2%), него у јавном сектору (12,4%).

У првих девет месеци ове године остварен је двоцифрен међугодишњи раст просечних нето зарада код скоро свих сектора делатности у Србији, а најизраженији је у сектору Трговине на велико и трговине на мало (16,1% мг.), потом у сектору Уметност, забава и рекреација (15,9% мг.) и у Прерађивачкој индустрији (15,8% мг.).

Посматрано по областима делатности, у Србији је у првих девет месеци 2023. године највиша просечна нето зарада забележена у области Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане делатности, у износу од 259.599 динара, која је у односу на исти период 2022. забележила повећање од 19.473 динара или 8,1 мг. У свим областима делатности из групе првих пет по висини зараде је у периоду јануар - септембар 2023. године, у односу на исти период претходне године, повећана просечна нето зарада.

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Највише просечне зараде у Републици Србији, по областима делатности, јануар - септембар 2023. године (у РСД)

Области делатности	Бруто зараде	Нето зараде
Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане делатности	352.674	259.599
Ваздушни саобраћај	258.159	192.130
Научно истраживање и развој	244.301	177.556
Управљачке делатности; саветовање у вези са управљањем	205.137	150.356
Експлоатација сирове нафте и природног гаса	204.956	149.418

Најнижа просечна нето зарада у периоду јануар - септембар 2023. године забележена је у области **Остале услужне делатности, у износу од 46.499 динара** (али за 13,4% више мг.), а потом у области **Делатност припремања и послуживања хране и пића, у износу од 46.824 динара** (за 11,9% више мг.).

Најниже просечне зараде у Републици Србији, по областима делатности, јануар - септембар 2023. године (у РСД)

Области делатности	Бруто зараде	Нето зараде
Остале личне услужне делатности	64.828	46.499
Делатност припремања и послуживања хране и пића	64.537	46.824
Прерада дрвета и производи од дрвета, плуте, сламе и прућа, осим намештаја	68.410	49.862
Поправка рачунара и предмета за личну употребу и употребу у домаћинству	71.649	51.312
Производња одевних предмета	72.861	53.137

Просечне нето зараде забележиле су номинални раст у првих девет месеци 2023. године, у односу на исти период 2022. године, како на нивоу целе земље, тако и **на нивоу сваког региона** Републике Србије појединачно посматрано. **Највећи међугодишњи раст** просечне нето зараде у периоду јануар - септембар 2023. евидентиран је у **Београдском региону** (од 15,8% мг.), док је **најмањи међугодишњи раст** имала просечна нето зарада **Региона Јужне и Источне Србије** (14,0% мг.).

У периоду јануар - септембар 2023. године **једино је Београдски регион имао већу просечну нето зараду од републичког просека, и то за 26,9%.**

У Војводини је просечна бруто зарада у периоду јануар - септембар 2023. године износила **110.402 динара** (за 5,3% мање од републичког просека), а **просечна нето зарада 79.875 динара** (за 5,4% мање од републичког просека). У поређењу са истим периодом 2022. године, просечна бруто и нето зарада у Војводини забележиле су **номинални раст од 14,6% и 14,5% респективно.**

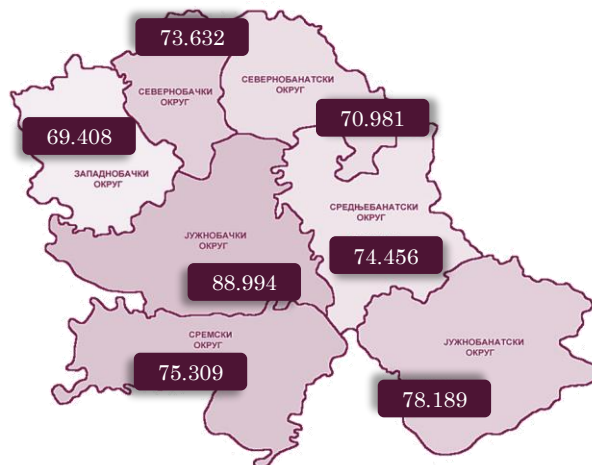

Посматрано по окрузима АП Војводине, **највишу просечну нето зараду** у периоду јануар - септембар 2023. године бележи **Јужнобачки округ** у износу од **88.994 динара**, док је **најнижа просечна нето зарада** присутна у **Западнобачком округу** и износи **69.408 динара**.

У првих девет месеци 2023. године, у свим окрузима АП Војводине је забележен **међугодишњи раст просечне нето зараде**, а **највећи раст зараде** је забележен у **Сремском округу**, од 15,0% м.г. **Једино Јужнобачки округ у посматраном периоду бележи нето зараду вишу од војвођанског просека** (за 11,4%).

Просечна нето зарада по окрузима АП Војводине, јануар - септембар 2023. године

Посматрано по општинама АП Војводине, у периоду јануар - септембар 2023. године **највишу просечну нето зараду** забележио је **Град Нови Сад**, у износу од **99.119 динара** и уједно за 24,1% већу од војвођанског просека, док је **најнижа просечна нето зарада** забележена у **Бачу**, у износу од **63.312 динара**, која је за 20,7% нижа од војвођанског просека за исти период.

Пет општина са **највишом** просечном нето зарадом у периоду I-IX 2023. (РСД)

Пет општина са **најнижом** просечном нето зарадом у периоду I-IX 2023. (РСД)

Влада Републике Србије је у септембру 2023. донела **одлуку о повећању минималне цене рада**, са **230 динара по часу на 271 динар по часу**, почев од **1. јануара 2024. године**, чиме ће минимална нето зарада у наредној години износити око 47 хиљада динара, што чини око 90% тренутне минималне потрошачке корпе.

ИЗВОРИ ПОДАТАКА

---

1. Републички завод за статистику Републике Србије, <https://www.stat.gov.rs/sr-latn/>;
2. Народна банка Србије, https://www.nbs.rs/sr_RS/indeks/;
3. Министарство финансија Републике Србије, <https://www.mfin.gov.rs/tip-dokumenta/makroekonomski-podaci/>;
4. Национална служба за запошљавање, http://www.nsz.gov.rs/live/dokumenti/statisti_ki_bilteni_nsz.cid667/;
5. Републички хидрометеоролошки завод Србије, <http://www.hidmet.gov.rs/ciril/meteorologija/>;
6. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије, <http://www.minpolj.gov.rs/>;
7. Институт за примену науке у пољопривреди, <https://www.ipn.bg.ac.rs/sr/institut-za-primenu-nauke-u-poljoprivredi/>;
8. Институт за ратарство и повртарство Нови Сад, <https://ifvcns.rs/> ;
9. Продуктна берза Нови Сад, <https://nscomex.com/>.

